Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
4 ИЮЛЬ 1973 й.
ЧОРШАНБА
№ 154 (2150).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛНИНГ МЕҲНАТ ВАХТАСИ

Ишчи минбари

Самарадорлик йўли

Фабрикамиз коллективи ҳал қилувчи йилнинг биринчи квартали якунлари бўйича турдош корхоналар орасида энг яхши кўрсаткичларга эришиб, Ўзбекистон Озиқ-овқат саноати министрлиги ҳамда озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзлари республика комитетининг кўчма Қизил байроғи ва пул мукофоти билан тақдирланди. Юксак мукофотдан илҳомланган ишчилар зарбдорларча меҳнат қилмоқдалар. Ишни жадаллик билан давом эттираётган коллективимиз ярим йиллик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация планини белгиланганидан анча олдин адо этдилар.

Бу ютуқларни қўлга киритишимизда меҳнат беллашувининг намунали йўлга қўйилганлиги катта роль ўйнаяпти.

Ишлаб чиқариш коллективлари ўртасидаги социалистик мусобақада сигарета цехи байроқдорлик қилмоқда. Н. Дергачева бошчилик қилаётган бу коллектив шу кунга қадар топшириққа қўшимча ишлаб чиқарган маҳсулоти бир неча минг сўмликдан ошиб кетди.

Ветеран ишчи. Ленин ордени кавалери М. Мажидова фабрикада ишлаб чиқариш машъалларидан бири ҳисобланади. Республикамиз донгдор тўқувчиларининг ватанпарварлик даъватига қўшилган бу ишчи шу кунларда беш йилликнинг тўртинчи йили ҳисобига меҳнат қилаяпти. Т. Обидова, З. Мирсаидова, О. Журавлева, В. Фирсов, В. Коломейцев ўртоқлар ҳам кўпчиликка намуна. Улар ҳам вақтдан ўзиб ишлаётганларнинг олдинги сафларида бормоқдалар. Меҳнат пешқадамларининг асосий эътибори йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сафарбар этилган. Бу йил биз 21 миллион 205 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариб, буюртмачиларимизни мамнун этишимиз лозим. Бу топшириқ шараф билан бажарилмоқда.

С. ЮСУПОВ,
Тамаки фабрикасининг ишчиси, социалистик мусобақа ғолиби.

Пойтахтнинг бир куни

Қишлоқ— шаҳарга

ТЎКИН ДАСТУРХОН

«Ташоблсадвинсовхоз» трестига қарашли хўжаликларнинг сабзавоткорлари шаҳарликларга сабзавот ва мева маҳсулотларини юборишни тобора қизитмоқдалар. Ўтган ойда 45 тонна гилос, 100 тонна олча ва бошқа кўплаб мевалар шаҳарликлар дастурхонини безади.

«Қибрай» совхози ва Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ, Бўстонлиқ районларидаги хўжаликларнинг деҳқонлари сабзавот ва мева маҳсулотлари тайёрлаб юборишда намуна кўрсатмоқдалар.

Бугун

трестга қарашли совхозларнинг ишчилари Тошкентга 100 тоннадан зиёд маҳсулот етказиб беришди.

ДАНИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Копенгаген муниципалитетининг делегацияси Тошкентга келди. Делегацияга Дания пойтахтининг обер-бургомистри Урбан Хансон бошчилик қилади.

Даниялик меҳмонлар 3 июлда шаҳарга сафар қилган биринчи куни Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов ҳузурида бўлдилар. Шундан кейин делегация Ўзбекистон пойтахтининг янги қурилишларини ва диққатга сазовор бошқа жойларини кўздан кечирди. (ЎзТАГ).

Уй муборак

130 ОИЛА ҚУВОНЧИ

Бугун

янги уй-жой биноларини фойдаланишга қабул қилувчи давлат комиссияси «Жильстрой» трести тайёр қилган объектни қабул қилиб олди. Бу уй Қораҳамиш массивининг 4-микрорайонида қад кўтарган бўлиб, 32 оилани ўз бағрига олади. 4-қурилиш трестининг 17-бошқармаси коллективи ҳам Юнусобод массивида 20 квартирали уйни тайёр қилди. Шу трестнинг 6-бошқармаси эса Жаҳон Обидова кўчасида 56 квартирали уйни қуриб бўлганлиги ҳақида рапорт берди.

Чкалов номли авиация заводи коллективининг 16 оиласи янги уйларга кўчиб кирадиган бўлди. Оҳангарон шоссесида қад кўтарган бу уйни 1-уйсозлик комбинати коллективи бунёд қилди.

Шаҳримиздаги «Узгипротяжпром» лойиҳалаш институти 1-архитектура қурилиш бўлимида катта техник бўлиб ишловчи Насиба Қудратуллаевани бўлим хизматчилари ҳурмат билан тилга олишади. Н. Қудратуллаева янги-янги лойиҳалар устида бош қотириб, яхши ютуқларга эришяпти. У ишдан ажралмаган ҳолда политехника институтининг қурилиш факультетида таҳсил кўряпти.

И. Шоноғомов фотоси.

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ХРОНИКАСИ

Лекторийлар машғулоти

Кеча

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА ИЖОДИЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИЯ ШАҲАР ЛЕКТОРИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ МАШҒУЛОТИ БЎЛДИ.

Машғулотда шаҳар партия комитетининг секретари В. В. Барабаш қисқача кириш нутқи сўзлаб, йиғилганларга беш йиллик ҳал қилувчи учинчи йили план ва социалистик мажбуриятлар пойтахт меҳнат коллективи томонидан қандай амалга оширилаётганлиги, КПСС Марказий Комитетининг 1972 йил декабрь ва 1973 йил апрель Пленуми қарорларини пропаганда қилиш юзасидан шаҳар партия ташкилотлари амалга ошираётган ишлар ҳақида ахборот берди.

Йиғилиш қатнашчилари коммунистик партия ва совет ҳукуматининг тинчликсеварлик ташқи сиёсатини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Америка Қўшма Штатлари ва Францияга қилган визити якунларини, партия XXIV съезди белгилаб берган Тинчлик программасини амалга оширишда КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг қўшаётган улкан ҳиссасини қизғин маъқулладилар.

Мутахассислар кенгаши

2-темир-бетон буюмлари заводида ишлаб чиқариш корхоналари бош инженерларининг Бутуниттифоқ кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда «Қурилиш материалларидан тежаб-тергаб фойдаланиш» масаласи муҳокама этилди. Кенгаш ишида Москва, Ленинград шаҳарлари, Грузия ҳамда Ўрта Осиёнинг бир неча республикаларидан келган мутахассислар иштирок этишди.

Ҳозир заводда кенгашда ўртага ташланган илғор тажрибалар асосида иш юритилмоқда. Корхона коллективи Ўзбекистонда биринчи марта турар жой бинолари қурилиши учун темир-бетон устунлар ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштирди.

Бугун

темир-бетон устунларнинг тажриба нусхалари ишлаб чиқарилди ва давлат синовидан муваффақиятли ўтди.

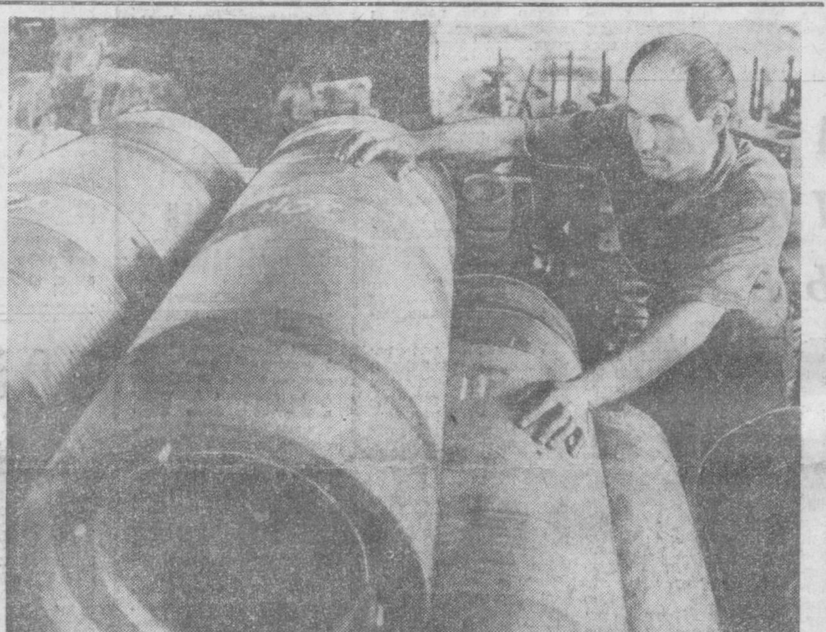

«Подъёмник» заводининг коллективи мамлакатимиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ўн тонна юк кўтарувчи кўтарма механизмлар ишлаб чиқаради. Бундан ташқари корхонада қардош социалистик мамлакатларнинг буюртмалари ҳам адо этилади.

СУРАТДА: йиғув цехининг пешқадам слесари коммунистик меҳнат зарбдори Иван Денисов кўтарма кран блокини тайёрламоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Сўз—қурилиш раҳбарларига

ЯРИМ ДОВОН ОШДИК

Биз Ўзбекистон пойтахтининг аҳолиси учун ер ости шаҳри— метро қураётганимиздан жуда хурсандмиз. Шунинг учун ҳам, ютуқларнинг калити— социалистик мусобақани авж олдириб, меҳнат қилмоқдамиз. Натижа ёмон бўлмаяпти. Биринчи кварталда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида ғолиб чиққанимиз учун отрядимизга СССР транспорт қурилиши министрлиги ва темир йўл транспорти касаба союзларининг кўчма Қизил байроғи берилди. Бу, албатта, бизни янги ғалабаларга илҳомлантирди. Иккинчи квартал планини бажардик. Июнь ойи плани 110 процент қилиб адо этилди. Ўтган ойда Кажимякин, Лисов, Воронин, Мартинов бошлиқ проходкачи, коллекторчи ва монтажчилар бригадалари яхши меҳнат қилиб, юқори кўрсаткичларга эришди.

Мана, ҳал қилувчи йилнинг иккинчи ярми ҳам бошланди. Ярим довон ошдик. Июль ойида метро қурувчилар олдида жуда катта вазифалар турибди. Ўзбекистон Компартияси ва республикамизнинг ярим асрлик юбилейи нишонланадиган йилда ишга тушириладиган Ҳамза номли, Октябрь революцияси, Халқлар дўстлиги станцияларидаги ер ости ва устки қатламларидаги коллектор қазиш, проходка қилиш ишлари яна ҳам авж олдирилади. Учинчи, тўртинчи шахта қурилишидаги тайёргарлик ишлари битказилади. Июнда Ҳамза номли станцияда 20 тонна юк кўтара оладиган улкан кранни монтаж қилиш тугалланган эди. Бу ойда Октябрь революцияси номли станцияда ҳам шундай кранни монтаж қилиш ишлари тугалланади. Бу улкан механизмлар бизнинг ишимизни бир мунча енгиллатиб, ҳар доимгидан ҳам кўп иш бажаришимизга имкон беради.

Шу кунларда метрочиларимиз тўртинчи шахтадан «Пахтакор» станциясига тоннель қазиш ишларини бошлаб юборишди. Бу ишни Эрик Кусингалиев бошлиқ участканинг проходкачи ва монтажчилари олиб бораяпти.

П. В. КАНИШЧЕВ,
«Главтоннельметрострой» трести 2-тоннель отрядининг бошлиғи.

Муддатидан илгари

«Ўқитувчи» нашриёти коллективи ярим йиллик топшириқни муддатидан илгари бажарганлиги ҳақида рапорт берди.

1973—1974 ўқув йили учун мўлжалланган 91 номда 11 миллион 150 минг нусхадан иборат мактаб дарсликлари тайёрланди. 9 миллион 800 минг нусха дарслик китоб савдоси ташкилотларига етказиб берилди.

58 номдаги китоб янги ўқув программаси асосида тайёрланди.

Тонгги газеталарда

▲ 3 июлда федерал канцлер маҳкамасида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва Австрия федерал канцлери Б. Крайский ўртасида музокаралар давом эттирилди. Ҳар икки мамлакат ҳукумат раҳбарлари ҳозирги халқаро аҳвол проблемалари ва Совет-Австрия ҳамкорлиги масалалари бўйича фикр алмашишни тугалладилар.

▲ **КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев СССР парламент группасининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон миллий конгресси партиясининг раиси доктор Шанкар Даял Шармани кеча Кремлда қабул қилди. Суҳбат чоғида ҳар икки томонни қизиқтирувчи актуал халқаро проблемалар юзасидан, Совет-Ҳиндистон муносабатларини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари юзасидан фикр-лашиб олинди.**

▲ Кеча Хельсинкида Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгаш бошланди. Бу кенгашнинг ташқи ишлар министрлари даражасида ўтказилаётган биринчи босқичидир.

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИГА КЕНГ ЙЎЛ

Кеча

«Билим» жамияти Тошкент шаҳар ташкилоти правлениесининг V қўшма пленуми бўлиб ўтди. Унда Бутуниттифоқ «Билим» жамияти Правлениеси Президиумининг лектор кадрлар билан ишлаш тўғрисида 1973 йил 29 майда қабул қилган қарорини бажариш юзасидан «Билим» жамияти Тошкент шаҳар ташкилоти олдида турган вазифалар масаласи кўриб чиқилди.

Лектор кадрлар билан ишлаш тўғрисидаги масала юзасидан «Билим» жамияти шаҳар ташкилоти правлениесининг раиси Ш. З. УРАЗАЕВ доклад қилди.

Докладни муҳокама қилишда «Билим» жамияти Ленин район ташкилоти правлениеси президиумининг аъзоси В. М. Смирнов, Октябрь район ташкилоти правлениесининг раиси Т. С. Саъдуллаев, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти бошланғич ташкилоти правлениеси раиси С. И. Афонина ўртоқлар қатнашдилар.

Пленум қатнашчилари Бутуниттифоқ «Билим» жамияти Правлениеси Президиумининг қарорини бажариш юзасидан амалга ошириладиган тадбирлар планини тасдиқладилар.

Пленумда «Билим» жамияти шаҳар ташкилотининг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдаги фаолиятининг асосий мақсади КПСС XXIV съезди материалларини, КПСС XXIV съезди Марказий Комитети 1972 йил декабрь ва 1973 йил апрель Пленуми қарорларини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг 50 йиллиги тўғрисида»ги докладини, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФР, Америка Қўшма Штатлари ҳамда Францияга қилган визитининг якунларини кенг пропаганда қилишда, шунингдек тўққизинчи беш йиллик план ҳамда социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажаришда меҳнаткашларни сафарбар этишда партия комитетларига яқиндан ёрдам беришдан иборат бўлади, деб таъкидланди.

Тошкент— жаҳонга

ДЎСТЛАР БУЮРТМАСИ

Лак-бўёқ заводи маҳсулотлари жаҳоннинг бир неча мамлакатига экспорт қилинмоқда.

Завод коллективи Монголия Халқ Республикаси ва Сомали республикасига шу ярим йилликда 65 тоннадан зиёд маҳсулот юборди.

Бугун

доимий буюртмачилар бўлган ана шу мамлакатларга навбатдаги маҳсулот жўнатилди. Унинг умумий миқдори 1 тоннадан ошади.

Биллурдан қолишмайди

«Электробитприбор» заводи Москвадаги Бутуниттифоқ «Светотехника» институти тавсияси билан тўрт хил янги маҳсулот ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштирмоқда. Корхонада ана шу янги маҳсулотларнинг дастлабки янги тажриба нусхалари тайёрланди.

Янги хил осма чироқлар пластмассадан тайёрлансада, лекин, у хрусталь буюмларга ўхшайди. Шу йили 6 минг дона янги осма чироқ савдога чиқарилади.

Шунингдек, корхонада қардош республикаларнинг буюртмалари ҳам бажарилмоқда.

Бугун

қардош Қозоғистон ССРга 300 та қандил, 400 та стол лампаси ва 10 минг дона шнур юборилди.

Йўловчиларга қулайлик

Автобуслар кўпаймоқда

Бугун

«Самарқанд» автостанцияси ихтиёрига 18 та янги «Икарус—225» машинаси берилди. Янги машиналар Фарғона, Қўқон, Самарқанд, Иссиқкўл трассаларида қатновчи маршрутларга қўйилди. Станцияда «Икарус» маркали машиналарнинг сони 80 тага етди.

Ҳозир станцияда ҳаммаси бўлиб турли маркадаги 225 та машина ишлаб турибди. Бу ерда бир кунда 26 минг йўловчи турли манзилларга етказиб қўйилмоқда.

Республика бўйлаб

ХУШХАБАРЛАР

ҚЎҚОН. Қўқон сут заводи ишлаб чиқараётган «Қаймоқ»қа Давлат «Сифат белгиси» берилди. Бу мазали, тўйимли маҳсулот жуда харидоргир. Қўқон озиқ-овқат саноати ходимлари бу йил республика дўконларига икки юз граммли ва беш юз граммли банкаларда юз тоннадан ортиқ қаймоқ етказиб беришни мўлжалламоқдалар.

* * *

СЎФИҚИШЛОҚ (Андижон области). Сўфиқишлоқ посёлкасида қурилган янги пахта фабрикаси биринчи маҳсулот берди. Бу корхона бир йилда уй-рўзғорда ишлатиш учун мўлжалланган беш минг тонна пахта ишлаб чиқаради.

* * *

ОҲАНГАРОН. (Тошкент области). Қурама тизма тоғлари ёнбағрида жойлашган «Ғаллақудуқ» совхозининг ғаллазорларида ўрим-йиғим авжида. Ҳозир ана шу лалми ерларнинг ҳар секторидан пландаги тўққиз центнер ўрнига 15 центнергача арпа ўриб олинмоқда. Икки минг гектардан ортиқ ғаллазордан пландагидан 850 тонна кўп — 3 минг тонна буғдой ва арпа олишга қарор қилинди.

Механизаторлар ўрим-йиғимни ўн беш иш кунида тамомлашга ҳаракат қилмоқдалар. Комбайнлар икки сменада ишламоқда. Ҳозиргача 1300 гектар майдондаги ғалла ўриб олинди. Қарийб бир ярим минг тонна дон янчилди.

Ғаллақудуқликлар бу йил давлатга икки йиллик план ҳажмида—610 тонна арпа ва буғдой сотиш мажбуриятини олишган.

(ЎзТАГ).

БИНОКОРЛАР СОВҒАСИ

Бугун

«Главташкентстрой»нинг 6-қурилиш трестига қарашли 33-қурилиш бошқармаси бинокорлари шаҳримизнинг Беруний кўчасида 1104 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини фойдаланишга топширдилар. Мактабда ўқувчиларнинг пухта билим олишлари учун барча шароитлар мавжуд.

Жаҳон ойнаси

⊙ БУДАПЕШТ. Венгрия Халқ Республикаси ҳукумати билан Гондурас Республикаси ҳукумати элчихоналар даражасида дипломатик муносабатларини ўрнатдилар.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. АҚШ статистика бюросининг эълон қилган докладига мувофиқ америкаликлардан қарийб 24,5 миллион киши қашшоқлик шароитида яшамоқда, уларнинг кун кечириш даражаси расмий қашшоқлик даражасидан ҳам пастдир.

⊙ ГАВАНА. Кубада санъат арбобларининг миллий касаба союзи ташкил қилинди— бу мамлакатда ташкил этилган 24-тармоқ касаба союзидир. Хасенто Виамонте бу касаба союзнинг бош секретари қилиб сайланди.

Касаба союзнинг таъсис конференциясида Куба Компартияси Марказий Комитетининг аъзолари Ласаро Пенья билан Белармино Кастилья, Куба меҳнаткашлари касаба союз марказининг бош секретари Э. Рамос Латур нутқ сўзладилар.

⊙ ДОР-УС-САЛОМ. Бу ерда Танганьика Африка миллий иттифоқи (ТАНУ) ташкил этилган куннинг 19 йиллигига бағишланган байрамлар бошланди. Шу иттифоқ ташкил этилганлигига 7 июлда 19 йил тўлади.

ТАНУ партияси миллий ижроия секретари Жон Михавилле Танзания пойтахти аҳолиси ҳузурида нутқ сўзлаб, янги Танзания қуриш соҳасида эришилган муваффақиятларни таъкидлаб ўтди. ТАНУ партияси, деб таъкидлади у, мамлакатнинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги учун курашга бутун халқни бирлаштирди, кенг халқ оммасини умуммиллий вазифаларни ҳал қилишга жалб этди.

⊙ ПАРИЖ. Камбоджанинг ватанпарвар кучлари Пномпень қўшинларига бераётган зарбаларини кучайтирмоқдалар. Ватанпарварлар билан Пномпень қўшинлари бўлинмалари ўртасида шиддатли жанглар пойтахт остоналарига яқин жойларда олиб борилмоқда.

Сўнгги кунларда 6-тош йўлда қаттиқ жанглар бошланиб кетди. Бу тош йўл Пномпенни Сиемреап ва Анкор билан боғлайди. Ватанпарварлар ана шу тош йўл районида душманни бир неча позициялардан улоқтириб ташладилар. Қаршилик кўрсатиш кучларининг тазйиқи остида Пномпень қўшинлари Батхеай шаҳрини ташлаб чиқишга мажбур бўлдилар. Пномпендан 20 километр чамаси жанубда жойлашган 3-тош йўлда ҳам жанглар олиб борилмоқда.

⊙ ВАШИНГТОН. АҚШ Президенти Р. Никсон имзолаган қонунга мувофиқ, Қўшма Штатлар Шарқи-жанубий Осиёдаги ҳарбий операцияларга маблағ ажратишни аввало, Камбоджани бомбардимон қилишни шу йил 15 августгача тўхтатиши лозим. Маълумки, конгресс бу таклифни ҳукумат муассасаларининг фаолиятига қўшимча маблағ ажратиш тўғрисидаги қонун лойиҳасига тузатиш шаклида қабул қилган эди.

Р. Никсон қонунни имзолаш вақтида башарти конгресс зарур деб топган тақдирда, Камбоджани бомбардимон қилишни давом эттиришга конгресснинг рухсатини олишга ҳаракат қилиб кўраман деди. (ТАСС).

Прагада метрополитен қурилмоқда. Унинг биринчи «Ц» линиясини 1974 йили фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Линия янги жанубий турар жой районларини шаҳар маркази билан боғлайди. Тезюрар составлар ана шу маршрут бўйлаб, соатига 12000 одамни таший олади.

СУРАТДА: Миллий музей олдида метро қурилиши.

ЧТК— ТАСС фотоси.

Халқ контроли

Иқтисодий тежамкорлик — ишлаб чиқариш қонуни

КПСС XXIV съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971-1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик план юзасидан қабул қилган Директиваларида моддий ресурслардан, масалан, қора металлар прокатидан 18—20 процент, ёнилғи, электр энергия, химия, ёғоч ва бошқа хом ашё ҳамда материаллардан —7.10 процент тежаб қолишни таъминлаш кўзда тутилган. Белгиланган ҳажмдаги моддий ресурсларни иқтисод қилиш ушбу беш йилликда халқ хўжалиги планларини муваффақиятли ривожлантиришнинг муҳим шартларидан бири ҳисобланади. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга сарфланаётган материаллардан атиги бир процент тежаб қолиш миллий даромадни 3—4 миллиард сўмга ошириш билан баровардир.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1972 йил) Пленуми КПСС XXIV съезди қарорлари ҳаётга муваффақиятли равишда татбиқ этилаётганлигини таъкидлади. Шунинг билан бирга, Пленумда хўжалик қурилишидаги камчиликларга эътибор берилди, иқтисодий ўсиш суръатини тезлаштиришнинг асосий йўллари белгиланди. Пленум жамоат ишлаб чиқариш самарадорлигини бундан буён янада ошириш вазифаси — хом ашё, материал, ёнилғи, электр энергияси ва иссиқлик энергияси исрофгарчиликларига қарши, хўжасизлик ва исрофгарчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашни зўр бериб кучайтиришни талаб қилади, деб таъкидлади.

Партиянинг 1973 йилни зарбдор йил деб нишонлаш, кам маблағ сарфлаган ҳолда кўплаб, яхши сифатли маҳсулотлар етказиб бериш тўғрисидаги чақириғига жавобан, халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг меҳнаткашлари белгиланган план ҳамда қабул қилинган мажбуриятларни бажариш ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирдилар.

Корхоналарга унинг ишлаб чиқариш соҳаларига қараб моддий ресурслардан тежаш вазифаси белгилаб берилди. 1973 йил 1 январдан бошлаб хом ашё ва материалларни сарфлаш нормаси жорий этилди. Бу, 1973 йил халқ хўжалик плани ҳисобидан қабул қилинган қўшимча суратда камида бир процент ёнилғи, икки процент электр энергия тежаш имконини берадиган моддий ресурслар иқтисод қилишни таъминлайди.

Жамоат ишлаб чиқаришида моддий маблағлар сарфини қисқартириш биринчи даражали аҳамият касб этилишини назарда тутиб, СССР Халқ Контроли комитети республика, ўлка, область, округ, шаҳар ва район халқ контроли комитетлари зиммасига план органлари, моддий-техника таъминоти ва статистика органлари билан биргаликда халқ хўжалигида моддий ресурслардан қандай фойдаланилаётганлигини оммавий текшириб чиқиш вазифасини юклади.

Текширув ўтказишнинг асосий вазифаси — хом ашё, материал, ёнилғи, электр энергия ва иссиқлик энергияси сарфини қисқартириш бўйича белгиланган вазифанинг бажарилиши учун зарур тадбирлар белгилашдан, ресурслардан хўжасизларча фойдаланишнинг мавжуд фактларини бартараф этишдан ҳамда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш мақсадида улардан тежаб қолишнинг қўшимча имкониятларини қидириб топишдан иборатдир.

Шундан келиб чиқиб, шаҳар халқ контроли комитети шаҳардаги халқ контроли группа ва постларига текширувларнинг юқори натижалигига эришишни таъминлаш, моддий ресурслардан норационал фойдаланишнинг сабабларини бартараф этишга эришиш, хўжасизликка йўл қўяётган лавозимли кишиларнинг маълумотларини эшитиш, шундай шахсларни жавобгарликка тортиш масаласини қўйиш, хом ашё ва материалларни тежаш бўйича белгиланган топшириқни сўзсиз бажаришга қаратилган таклифларни киритиш ҳамда бу таклифларни хўжалик раҳбарлари ва партия ташкилотлари ихтиёрига ҳавола қилишни топширди. Текширувда топилган камчиликлар натижалари ҳамда бу камчиликларни бартараф этиш юзасидан қабул қилинган тадбирлар ҳақида корхоналар коллективларига кенг маълум қилиб борилади.

Шаҳар халқ контроли комитетида

НАЗОРАТЧИЛАР ЎҚУВИ

Халқ контроли группалари ва постларининг иши назоратчиларнинг савиясига, олдида турган вазифаларни тўғри ва ўз вақтида принципиаллик билан бажаришига кўп жиҳатдан боғлиқ. Пойтахтимизнинг Ленин районида халқ контролёрларининг ўқиши қандай ташкил қилинганлиги яқинда шаҳар халқ контроли комитетида муҳокама қилинди.

Район халқ контроли комитети халқ контроли группалари ва постлари ишини такомиллаштириш учун кўп ишлар қилаётганлиги, халқ контролёрларининг ўқишига жиддий аҳамият бераётганлиги таъкидлаб ўтилди. Бу ерда мазкур ўқувнинг муайян системаси ташкил қилинган. Комитет кенгашида тасдиқланган планга биноан, халқ контроли группаларининг барча раислари билан биргаликда ва халқ хўжалигининг маълум тармоқлари бўйича группа раислари билан алоҳида-алоҳида семинарлар ўтказилмоқда.

Умумий семинарларда халқ контролининг барча группалари ва постлари учун актуал бўлган масалалар муҳокама қилинади. Тармоқ семинарларда эса, ана шу тармоқ учун айниқса аҳамиятга эга бўлган масалаларга алоҳида эътибор берилади. Ҳар бир семинарни ўтказиш олдидан катта ташкилий иш бажарилади, энг яхши халқ контроли группаларининг тажрибаси умумлаштирилади.

Масалан, саноат, транспорт ва алоқа корхоналари халқ контроли группалари раисларининг семинарида жамоат ишлаб чиқариш самарадорлиги масаласи диққат марказида бўлди. Қурилиш ташкилотлари учун ўтказилган семинарда эса социалистик мулкни муҳофаза қилиш, қурилиш-монтаж ишлари сифатига алоҳида эътибор берилди.

Халқ контролёрлари ўқувининг бу йилги режасида КПСС Марказий Комитети 1972 йил декабрь Пленуми қарорларини бажариш юзасидан назоратни ташкил қилишга жиддий аҳамият берилган. Семинар машғулотларида халқ контроли группалари раисларининг семинар машғулотлари партия активи ўқув планига киритилган ва улар партия ташкилотларининг секретарлари иштирокида ўтказилади.

Шунингдек, семинарларда район прокурорининг сўзга чиқиши ҳам планлаштирилган. У халқ контролёрларининг социалистик мулкни муҳофаза қилиш борасидаги вазифалари ҳақида гапиради. Темир йўл милицияси бўлимининг бошлиғи эса, социалистик мулкни ўғирлашга қарши кураш усуллари ҳақида, йирик саноат корхонасининг директори план ва топшириқларни бажариш устидан назорат ўрнатиш тўғрисида гапириб бердилар.

Бу йил транспорт корхоналари, лойиҳа институтлари, медицина муассасалари группа раисларининг семинарлари ўтказилди.

Район халқ контроли комитети «Комсомол прожектори» штаби ва отрядларининг фаолиятига муҳим аҳамият бермоқда. Комитет ходимлари «Комсомол прожекторлари» штаблари ва отрядлари бошлиқларининг семинарларида сўзга чиқмоқдалар. Районда 20 та халқ контролёрлари мактаби мавжуд. Корхоналардаги халқ контролёрлари группалари ва постларининг кўпчилик аъзолари партия маорифи системасида иқтисодий билимлар тўгаракларида ўқийдилар. Район комитети группа раисларини партия ва ҳукуматимиз қарорлари, республика халқ контроли комитети ва шаҳар халқ контроли комитетларининг қарорлари билан таништириб бормоқда. Барча халқ контроли группаларида семинарлар ўтказиш ҳам планлаштириб қўйилган.

Н. ДЕНИСОВА,
шаҳар халқ контроли комитетининг инспектори.

„АТАЙЛАБ ЧЎЗИЛГАН“ ОБЪЕКТ

Бу объект ўз муддатида қуриб битирилмаслиги қурилиш бошланмасиданоқ олдиноқ маълум эди. Шунга қарамай...

Келинг, ҳаммасини бир бошдан гапира қолайлик. 1972 йил 27 ноябрда олий ва ўрта махсус таълим министрлиги 540-буйруқ чиқарди. Бу буйруққа биноан, 1973 йил 1 январгача Тошкент электротехника техникумининг ўқув ишлаб чиқариш устахонаси қурилиб, ишга туширилиши керак эди. Бошқачароқ қилиб айтганда, лойиҳада кўрсатилган 98 минг сўмлик қурилиш объекти хўжалик усули билан бир ойда қурилиб битиши керак эмиш.

Лекин буйруқ буйруқлигича қолди. Техникум дирекцияси ночор қолиб, шоша-пиша ишга киришди.

Хўжалик участкаси шошилинч тарзда шунчаки расмий равишда ташкил қилинди. Шаҳарнинг турли ташкилотларида ишлаб юрган тасодифий одамлар қурилишнинг раҳбар лавозимларига тайинланди. Бу ўринда бир йўла икки жойда ишлайдиган одамларни қабул қилишда ҳам қоидалар қўпол равишда бузилди. Бундай шахсларга асосий иш жойининг розилигисиз тўла иш ҳақи тайинланди.

Масалан, 159-қурилиш трестининг 13-бошқармасида участка бошлиғи бўлиб ишловчи Б. Г. Расулов ойига 200 сўм маош билан старший прораб лавозимига тайинланди. Тошкент политехника институтининг инженери Ю. Б. Канфер ўз ишига қўшимча равишда прораблик вазифасига тайинланиб, ойига 160 сўмдан оладиган бўлди. Область қурилиш банкининг ходими Л. Т. Эрматова эса 120 сўмлик маош билан старший инженер экономист лавозимига тайинланди.

Мавжуд қарорларга хилоф равишда материаллар учун 27,8 минг сўм миқдорида товарсиз счётлар тўланган.

Шундан кейин техникум директори У. М. Камолов бошчилигидаги ана шу «хўжалик ҳисобидаги» ташкилот янада «илгарилаб» кетган. Қурилиш раҳбарлари қилинмаган ишларни қилинди, деб қалбаки нарядлар тузиб, кимларгадир пул тўлашган, қурилиш банкидан қонунга хилоф равишда пул олишган. Ишлатилмаган материалларни ишлатишга яроқсиз бўлиб қолди деб ҳисобдан чиқариб ташлашган. Натижада давлатнинг 97 минг сўми самарасиз сарфланган ва давлатга салкам 4,5 минг сўмлик зарар етказилган.

Тошкент электротехника техникуми ўқув ишлаб чиқариш устахонаси қурилишидаги йўл қўйилган тартиббузарликлар яқинда шаҳар халқ контроли комитетида кўриб чиқилди.

Давлат маблағларини сарфлашга масъулиятсиз муносабатда бўлгани учун техникум директори У. М. Камоловга қаттиқ виговор берилди. Давлатга етказилган зарарнинг маълум қисмини ундириб олиш учун унинг маошининг ярми босиб қолинадиган бўлди.

Б. Г. Расулов ва Ю. Б. Канферлар иши ҳақида 159-қурилиш тресги ва Тошкент политехника институти раҳбарларига маълум қилинди ва уларни маъмурий жавобгарликка тортиш тавсия этилди.

Шаҳар халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги бу масалани кўриб чиқади ва ўқув ишлаб чиқариш устахонаси қурилишини ниҳоясига етказиш борасида зарур чораларни кўради, деб умид билдиради.

Е. ЧЕРЕПАНОВ,
шаҳар халқ контроли комитети инспектори.

«Маҳсулот сифати доимо эътиборда бўлсин!» — «Геологоразведка»ка заводининг халқ назоратчилари шиори шундай.

СУРАТДА: (чапдан ўнгга): механика йиғув цехининг бошлиғи Иван Маркелев, корхона халқ контроли комитетининг раиси Анатолий Безделов, илғор токарь Владимир Танцеров ишлаб чиқарилган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

◆ ТАШВИШЛИ ХАБАРЛАР

„ИСТАСАМ СОТАМАН, ИСТАМАСАМ ЙЎҚ“

«Фарҳод» ярмаркасида жойлашган «Ташлимводторг»га қарашли 69-киосканинг сотувчиси ана шундай принцип асосида ишлайди. У Тошкент минерал сувининг бир шишасини 7 тийинга пуллайди. Аммо бу сафар мен у истаганча эмас, балки давлат баҳоси бўйича ҳақ тўладим.

Афтидан, ишнинг бунақа тус олиши сотувчининг кайфиятини бузди шекилли, беш шиша лимонад сотишдан қатъий бош тортди.

— Лимонад эски, магазиндан олинг, — деди у.

Илтимосларим бефойда бўлди. Барибир сотувчи совуқ ичимлик сотмади.

Н. ЦИХЕЦКАЯ.

„Ташгенплан“даги ноқулай аҳвол

«Ташгенплан» институтидагилар план ҳақида гапиришни хоҳламайдилар. Улар буни шунинг учун ҳам хоҳламайдиларки, ҳеч қандай мақтанадиган томонлари йўқ. Ўзингиз ўйлаб кўринг-а, 1972 йил плани институтда 81 процент бажарилди. 15 объектнинг лойиҳаси «барбод» этилди. Бу ҳазилакам гап эмас!

Лекин бу ерда «малакали» кадрларга муҳтожлик сезилмайди. Директор секретари Т. М. Золотухина 120 сўмлик маош билан лойиҳалар ишлаб чиқариш бўлимида инженерлик ҳисобида бўлса, шофер Уншиков таъминот бўлимининг катта инженери маошини олиб турса, албатта, бу ерда «малакали» кадрларга эҳтиёж «сезилмайди»-да! Бу ерда бошқа жойдан келиб қўшимча вазифани бажарувчилар ҳам кўплаб топилади. Фақат ўтган йилнинг ўзидагина институтда қонунсиз йўл билан ишлаганлар ўн кишидан ортиб кетди. Улар 240 сўмгача маош олиб ишладилар. Уларга жами 3 минг сўмга яқин ҳақ тўланди. Бунинг устига иш ҳақи фондидан қонунга хилоф равишда 16 минг сўмдан зиёд ортиқча сарф қилинди. Шу йилнинг ўтган беш ойи мобайнида бу фонддан ортиқча сарфланган пул 7,5 минг сўмга етди.

Бу пулларни институтдагилар ўз чўнтакларидан эмас, балки давлат кассасидан тўлашмоқда. Хоҳлашса, бировнинг ойлигини оширишади, унга мукофотлар ёзишади. Ёки «ўлик жонлар» билан меҳнат шартномаси тузилади. Пулни эса ўзаро бўлишиб олишади. Ким кимга шикоят қиларди, дейсиз. Чунки, институтдагиларнинг ҳаммаси ҳам катта маош олиб ишлашни хоҳлайдилар. Катта мутахассислар бу ерда оддий мутахассисларга нисбатан саккиз кишига ортиб кетганлиги фикримизнинг далилидир.

Ана шундай йирик бир лойиҳалаш ташкилотининг фаолиятини текшириб чиққан шаҳар халқ контроли комитетининг аъзолари кўз олдида шу каби картиналар намоён бўлди.

Шуни ҳам қайд этиш кераки, институт директори Ф. Ю. Турсунов камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш учун тадбирий чоралар кўрмади. Бунинг устига, прокуратура талабларини бажармади ва экономист Ильинани қонунсиз ишдан бўшатганлиги учун институт кассасига 182 сўм тўламади.

Шундай воқеалардан кейин халқ контролёрлари томонидан «Ташгенплан»да қунимсизлик авж олганининг фош этилганига ҳайрон қолмаса ҳам бўлади. Институтнинг молиявий аҳволига бир назар ташланг-а?! 1973 йил 1 январда институтнинг дебит қарзи 328 минг сўмни ташкил этди. Бошқача қилиб айтганда, бу рақам йиллик планнинг 20 процентга яқинига тенгдир.

Тошкент шаҳар халқ контроли комитети ўзининг қарорида институт раҳбарлари зиммасига бир ой муҳлат ичида институтнинг молия-хўжалик ҳамда штат фаолиятидаги камчиликларни бартараф этишни юклади.

Йўл қўйилган камчиликлар учун бош инженер А. В. Ғаниев, директор ўринбосари С. Б. Нагирнер ва бош бухгалтер М. Л. Гейсинскийларга ҳайфсан эълон қилинди. Бундан ташқари М. Л. Гейсинский ва С. Б. Нагирнердан бир ойлик маоши миқдорида жарима ундириб олинади.

Институт директори Ф. Ю. Турсуновнинг масъулияти тўғрисидаги масала кейинчалик кўриб чиқилади.

МАРШРУТДАГИ МАШМАШАЛАР

Чилонзорда яшовчилар учун 9-трамвай маршрути энг зарурий транспорт турларидан бири. У массивни темир йўл вокзали билан боғлайди. Аммо афсуски, бу трамвай қатнови жуда ёмон ташкил қилинган. Вагонлар анқонинг уруғи, маршрутда кам кўринишади, Шу сабабли, трамвайлар доимо тиқилинч бўлади, ҳаттоки айрим пайтларда трамвай эшигини ёпиш ҳам амри маҳол бўлиб қолади.

Бу маршрутдаги машмашалар ҳақида трамвай-троллейбус бошқармасига икки марта хат ёздим. Икки сафар ҳам 2-трамвай депосидан бир мазмундаги жавоблар келди. Уларда трамвай депосининг маршрут устидан қаттиқ назорат ўрнатиши ва линияга иложи борича кўпроқ трамвай чиқариш ҳақида сўз юритилар эди. Бироқ амалда ҳеч қандай ўзгариш бўлмади.

Трамвай-троллейбус бошқармасидаги ўртоқлар тўққизинчи трамвай қатновини яхшилаш учун, ниҳоят, амалий чоралар кўришар, деган умиддамиз.

Д. БАРАНОВ.

УНУТИЛГАН ЖЎМРАКЛАР

Февраль ойининг бошларида менга Юнусобод массивидан янги квартира беришди. Бир неча кундан кейин газ ва сув уланди. Аммо уйимизга жўмрак қўйишни унутишган эди.

Мен бир неча марта 38-ЖЭКка мурожаат қилдим. Улар эса фақат ваъда билан чекланиб қолмоқдалар.

Р. ЛЕРНЕР.

БОЗОРЛАРНИ КЕЗГАНДА...

«Озодалик — соғликнинг гарови!». Бу гап биринчи синф болаларига ҳам таниш. Лекин шаҳар бозорларидаги айрим ходимлар ҳали ҳам бу сўзнинг маънисига ета олмайдилар ёки етишни хоҳламайдилар. Масалан, Октябрь ва Бешёғоч бозорларини олиб кўрайлик. Бозорлардаги гўшт дўконлари санитария нормаларига жавоб бера олмайди. Гўшт дўконлардан бошқа мақсадларда фойдаланилмоқда. Уларда сабзавот, дон, макарон, бир сўз билан айтганда, гўштга ҳеч қандай алоқаси бўлмаган маҳсулотлар сотилмоқда.

Ана шу бозорларда (бошқа кўпгина бозорларда ҳам) сут маҳсулотлари сабзавотлар билан ёнма-ён қўйиб сотилмоқда. Шунингдек, санитария қоидаларининг бузилиш ҳоллари кўплаб учраб турибди.

Шаҳар бозорлари полиз экинларини қабул қилиб олиш учун қандай тайёргарлик кўрдилар? Ҳеч қандай тайёргарлик кўрилгани йўқ, десак бўлади. Фақат Октябрь, Олой ва Қуйлиқ бозорларидагина қовун-тарвуз сотадиган жойлар ҳозирланди. Шаҳарнинг қолган бозорларида эса қовун-тарвузлар ернинг ўзига туширилиб, шу ердан сотилади.

Сув масаласи ҳам муҳим муаммо бўлиб қолмоқда. Марказий, Луначарский ва 1 Май бозорларида сабзавот ва мева ювиладиган жойлар йўқ. Бундай ҳолларни Бешёғоч ва Фарҳод бозорларида ҳам кўриш мумкин. Чунки, улардаги сабзавот ва мева ювиш жойлари кам.

Бозорларда савдо қилувчиларнинг махсус кийимлари ва улар ишлатадиган асбобларнинг иркитлиги ҳам санитария инспекторлари диққатини ўзига жалб қилмоқда.

Қуйлиқ, Олой ва Октябрь бозорларида гўшт-сут маҳсулотлари ветеринария-санитария экспертизасининг текширувисиз сотилмоқда. Бозорларнинг умумий санитария ҳолатлари доимо текшириб борилмайди.

Ана шу ва бошқа жиддий камчиликлар Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг бригадаси томонидан яқинда олиб борилган текширувда очиб ташланди.

Комитет ана шу масала бўйича қабул қилган қарорида Тошкент шаҳар ижроия комитети савдо бошқармасининг бошлиғи А. Ф. Алимуҳамедов зиммасига юқорида кўрсатилган камчиликларнинг юз беришида айбдор бўлган шахсларга нисбатан қатъий жазо кўриш ҳамда қисқа муддат ичида шаҳар бозорларида зарур тартиб ўрнатишни юклади.

Бозорлар бошқармасининг бошлиғи М. Д. Қирғизов огоҳлантирилди.

Н. ВИКТОРОВ.

◆ ГРУППА ВА ПОСТЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

Исрофгарчиликка йўл йўқ!

Тошкент трикотаж фирмасининг халқ контроли группаси (раиси К. П. Тишина) социалистик мулкнинг дахлсизлиги, растрата ва талон-тарожликка барҳам бериш масалаларига катта эътибор бермоқда. Халқ назоратчилари асосий эътиборни ҳисоб-китоб ишларининг тўғрилигига, моддий маблағларни сақлаш ва улардан фойдаланишга, талон-тарожга барҳам беришга қаратмоқдалар. Ана шу мақсадда фирма цех ва омборхоналарда қўққисдан текширувлар ўтказилмоқда. Текширувлар натижасида айрим бригадаларда ортиқча буюмлар мавжудлиги маълум бўлди.

Текширув натижалари партия мажлисида муҳокама қилинди, айбдорлар жавобгарликка тортилиб, улар вазифаларидан четлаштирилди.

Тайёр маҳсулотлар омборидаги текширув айрим буюмларнинг ГОСТга тўғри келмаслигини, техника контроли бўлимининг штампасисиз сотишга чиқарилган. Фирма раҳбари буйруғи билан айбдорлар жазоланди.

Чиқиндилар омборида ҳам назоратчилар қийтимлар орасидан 1—2 метргача бўлган матолар ва бичилган кийимликларни топдилар. Бу ҳол омбор ходимлари ўртасида муҳокама қилинди ҳамда айбдорлар жазоланди.

Фирмада ички объектлар ва ишлаб чиқариш режимини текшириш натижасида назорат кучайтирилди. Халқ назоратчилари хом ашё ва материаллардан фойдаланишга катта эътибор бермоқдалар. Ана шу мақсадда халқ контроли группа ва постлари барча цехлардаги ускуналарни рўйхатга олишда қатнашмоқдалар ҳамда хом ашёлардан қандай фойдаланилаётганини текширмоқдалар. Текширув натижалари халқ контроли бурчагида ҳамда «Красное знамя» кўп нусхали газетада ёритиб борилмоқда.

Бу масалани кўрган шаҳар халқ контроли комитети фирма назоратчиларига моддий бойликларнинг сақланиши ҳамда талон-тарожга чек қўйилиши, мавжуд ҳар қандай камчиликларни бартараф этиш юзасидан назоратни кучайтириш вазифасини топширди.

⊙ *Назоратчилар минбари*

Ҳаммаси эътиборда

Беш йилликнинг учинчи йили мажбуриятларини муваффақиятли бажаришда бизнинг назоратчиларимиз катта ҳисса қўшмоқдалар. Шундай бўлиши ҳам керак. Негаки, кенг меҳнаткашлар оммаси иштирок этмасдан туриб, муҳим вазифаларни амалга ошириб бўлмайди. Халқ контроли группалари ва постлари фаолиятида янгидан-янги иш усуллари қўлланилмоқда. Биринчи навбатда текширув рейдларини айтиб ўтиш керак. Оммавий рейдлар ўтказиш натижасида ишлаб чиқаришнинг кўплаб резервлари топилади, ишга солинади.

Контролнинг оммавийлиги ва таъсирчанлиги кўп жиҳатдан текшириш натижаларининг кенг эълон қилинишига боғлиқ. Халқ контролёрларининг «Комсомол прожекторлари» билан биргаликда рейдлар ўтказиши, фотогазеталар, фотоайбномалар чиқариши муҳим аҳамиятга эга. Цехларда етилган масалаларни оператив ҳал қилиш мақсадида «Тревога» варақалари чиқарилмоқда. Бу борада завод радиолари ҳам назоратчиларнинг ишини ҳафта сайин эълон қилиб турса, катта аҳамият касб этган бўлар эди.

Авиация заводининг 96-цехи халқ контроль группасининг иши ҳақида батафсил тўхталиб ўтсак арзийди. Группага цех партия ташкилоти секретарининг ўринбосари П. И. Шекин раислик қилади. Г. Харига, В. Кузьмина, Л. Лотренко сингари активистлар ана шу группанинг аъзоларидир. Группа назоратчилари вазифаларни ўзаро аниқ белгилаб олишган. Камчиликларга муросасиз муносабатда бўлишади. Очилган камчиликларни дарҳол эълон қилишади. Цехда меҳнат интизомини бузганлар, бракка йўл қўйганлар, ичкиликбозлар ҳақида ҳажвий варақалар чиқариб турилади.

Группа раиси шундай деб ҳикоя қилади:

— Илгарилари цехда титан қипиғини йиғиш учун қути йўқ эди. Бу ҳақда цех бошлиғининг ўринбосари С. Иброҳимовга айтдик. Тез орада қути тайёрлаб келтирилди. Шундай қилиб, қимматбаҳо металл тежаб қолинадиган ва улар цехдан аралашмасиз жўнатиладиган бўлди.

Яна бир мисол. Тақсимот (асбобсозлик) бўлимида одамлар тез-тез ишини алмаштириб турар эди. Янги ходим эса бу ердаги асбоб-ускуналарни яхши ажрата билмасди. Натижада кўп вақт бекор кетарди. Халқ контролёрлари бу масалада маъмуриятга ёрдам беришга қарор қилдилар.

Назоратчилар деталларни силлиқловчи вибрация қурилмасини ҳам назардан қочиришмади. Бу қурилма шундай шовқин солиб ишлардики, ишчи смена охирида қаттиқ толиб қоларди. Ҳолбуки, қаерда шовқин кучли бўлса, меҳнат унумдорлиги 10—15 процент камайиб, брак 5—10 процент кўпаяр экан. Албатта, вибрация қурилмасидан фойдаланмасликнинг иложи йўқ. Лекин, у бутун цехга шовқин солмаслиги учун алоҳида ўралган жойга ўрнатилиши ҳам мумкин.

Цех халқ контролёрлари ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини оширишда бевосита иштирок этмоқдалар. Энг масъулиятли деталларни ишлаб чиқаришни назорат қилмоқдалар. Иш ҳақи фондининг сарфланишини текширмоқдалар. Жумладан, улар ана шу муҳим ҳужжатлар баъзан ноаниқ расмийлаштирилаётганини фош қилдилар. Масалан, баъзан 18 та деталь ишлаб чиқарилган бўлса, 20 та деталга ҳақ тўланган. Қолган иккита деталь қаёқда қолди.

Павель Игнатьевич халқ контролёрлари социалистик мусобақани ташкил қилишни янада яхшилаш борасида кўп ишлар қилганликларини ҳам айтди. Коллектив ой сайин мусобақа натижаларини кўриб чиқади, натижалар цех кўрсаткичлар тахтасига ёзиб қўйилади. Буларнинг барчаси меҳнат интизомининг мустаҳкамланишига, унумдорликнинг ошишига сабаб бўлмоқда.

С. ЧИНАЕВ.

ШАҲРИМИЗ ҲУСНИДАГИ ДОҒЛАР

(ФОТОАЙБНОМА).

Тошкент йилининг тўрт фаслида ҳам гўзал. Унинг архитектура ансамбллари, соя-салқин боғ ва хиёбонлари, кенг кўча ва майдонлари кўзни қувонтиради.

Лекин Тошкентнинг бош планида кўзда тутилмаган хусусий машина эгаларининг ёғоч ва тунукадан ясалган гаражлари ва чиққан автобус корпусларидан гараж ёки бошқа мақсадларда фойдаланилаётганлиги ана шу манзараларга доғ бўлиб тушмоқда.

Суратга қаранг-а! Бу суратни газетада босиб чиқаришдан мақсадимиз у ва шу каби манзаралар шаҳар кўчаларидан тезроқ ғойиб бўлса деймиз. М. Нуриддинов олган бу суратда хизматини аллақачон ўтаган ҳамда К. Цеткин кўчасига келтирилган автобус корпуси тасвирланган.

Бундай манзараларни шаҳримизнинг Муқимий, Чилонзор ва бошқа кўчаларида ҳам кўриш мумкин.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти Урта Осиё республикалари қишлоқ хўжалиги учун кўплаб малакали мутахассислар тайёрлаб бераётган йирик илмий марказдир. Бу ерда бўлажак инженерларнинг пухта назарий ва амалий билим олишлари учун барча шароитлар мавжуд. Бу йил ҳам институтни ёш инженерларнинг катта бир отряди битириб чиқади.

СУРАТДА: бир группа студентлар амалий машғулотлар якуни юзасидан фикрлашмоқдалар.

М. Пенсон фотоси.

Л. И. Брежневнинг ГФРга визити тўғрисидаги материаллар тўплами

Сиёсий адабиёт нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити» деган сарлавҳа остида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневнинг 1973 йил 18—22 майда Германия Федератив Республикасига қилган сафари тўғрисидаги материаллар тўпламини босиб чиқарди.

Тўпламга Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германияда чиқадиган «Штерн» журнали бош редакторининг саволларига қайтарган жавоблари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Москвадан жўнаб кетиши ва унинг ГФРга келиш тўғрисидаги хабарлар, визит чоғида имзоланган икки томонлама битимларнинг текстлари, Леонид Ильичнинг немис Коммунистик партияси раҳбарлиги, касаба союз, шунингдек Германия Федератив Республикаси савдо-саноат доиралари вакиллари билан учрашуви тўғрисидаги хабарлар, бошқа ҳужжатлар ва материаллар киритилган.

Тўплам КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг «Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити тўғрисида»ги қароридан олинган парча билан очилади. Бу қарорда визитнинг кескинликни юмшатиш, Европадаги барча халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўлида янада муваффақиятли илгарилаб боришдаги катта аҳамияти таъкидланади.

Тўпламда фотосуратлар ҳам берилган.

(ТАСС).

Қовунми ёки картошка?

Уссури ўлкасида ноёб ўсимликлар кўп учрайди. Шулардан бири-қизил қовун-табиатнинг ғалати бир инжиқлиги билан тропик ва субтропик иқлими ўсимлиги бу ерда униб қолган. Ўсимлик пояси ҳовли ғовларига ўралиб уй деворларигача чиқиб кетган. Шу сабабдан маҳаллий аҳоли уни чирмовиқ ўсимлик дейди. Кузда оч сариқ гуллари тагидан қизил мева пайдо бўлади. Меванинг таъми қовун таъмига ўхшайди.

Олимлар бу чирмовиқ ўсимлик хусусида кўп баҳслашишди. Бирлари уни қовун дейишса, бошқалари илдизининг тузилишига қараб чирмовиқ картошка дейишди. Учинчи олимлар уни мазара лианаси деб айтишди. Пировардида у қовоқ ўсимликлар оиласига киритилди.

(ТАСС).

ЗУЛМАТ ИЧРА ЮЛДУЗ

КИНО

Кейинги йилларда қардош республикаларда яратилаётган бадиий фильмлар ўзининг тематик ранг-баранглиги ва мавзу актуаллиги билан экран санъати мухлисларига бир олам қувонч бағишламоқда. Туркманистон кино усталари томонидан яратилган «Келин», тожик кинематографчилари яратган Рустам ҳақидаги трилогия ўзининг бадиий эстетик фазилатлари билан ажралиб туради. Тожик кино усталари яратган «Рустам ва Суҳроб» бадиий фильми КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг яқинда Америка Қўшма Штатларига қилган дўстлик визити даврида Америка Қўшма Штатларида бир қатор совет фильмлари қатори намойиш этилиб, маданий ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига ҳисса қўшди.

Тожикистонда яратилган яна бир бадиий фильм қардошларимизнинг бу борадаги ютуғидан далолат беради. Бу — шу кунларда республикамиз пойтахти экранларига чиқарилган «Зулмат ичра юлдуз» деган янги тарихий-биографик бадиий фильмдир. Фильмни Расул Ҳодизода ва Валентин Максименков сценарийлари асосида кинорежиссёрлардан Абдусалом Раҳимов билан Игорь Усовлар постановка қилишган. Мазкур фильм ўзининг мавзу ва материали билан ўзбек томошабинларига яқиндир. Чунки, унда мўътабар донишманд Аҳмад Донишнинг ҳаётидан баъзи бир лавҳалар назаримизда намоён бўлади. Зукко файласуф, зийрак астроном, нозиктаъб рассом ва ўткир дипломат, оташин публицист ва педагог Аҳмад Дониш ўзининг илғор қарашлари билан номини халқимиз тарихида абадийлаштиришга мушарраф бўлган сиймолардан биридир.

Фильм муаллифлари Аҳмад Дониш ҳаётидан баъзи лавҳаларни кинематографик жонлантириб тарихий-биографик мавзу талабларига тўла жавоб берувчи бадиий баркамол асар яратишга муваффақ бўлишган. 1827 йилда Бухоро шаҳрида туғилиб 1897 йилда шу шаҳарда вафот этган Дониш XIX асрнинг иккинчи ярмидаги Бухоро амирлиги ҳаётида юз берган барча мураккаб ижтимоий-сиёсий воқеаларнинг жонли шоҳиди бўлди, йирик ер эгалари ва судхўрларнинг оддий меҳнаткаш халқ бошига солган жабр-ситамларини ўз кўзи билан кўрди. Картинада Музаффар амирлиги давридаги феодал Бухоронинг қарама-қаршиликларга тўла мудҳиш ва аянчли турмушидан айрим лавҳалар ҳам акс эттирилган.

Фильм амир амалдорлари зулмини ифодаловчи кескин конфликтли воқеа билан бошланади. Золимлар томонидан таланган Яккабоғ қишлоғи ўт ичида. Амир амалдорлари феодал исён иштирокчиларини қидирадилар. Уларнинг шафқатсизлиги ўз даврининг илғор адолатпешаси бўлган Аҳмад Донишда катта норозилик уйғотади. Амирнинг ҳарбий саркардаси шавқатсиз ва мағрур Қиличбекнинг ҳатти-ҳаракатларидан норози бўлган Дониш Бухорога қайтгач, ана шу қабиҳликлардан амирни хабардор қилади. Аммо, амир Музаффар унинг эл-улус номидан қилган ҳақли арз-додига қулоқ солмайди. Шундан кейин Аҳмад Дониш саройни тарк этиб кетишга мажбур бўлади.

Аҳмад Дониш қатъий ва мағрур одим ташлаб ўз давридан анча илгарилаб кетган илғор бир сиймо эди. Шунинг учун ҳам, тожик ва ўзбек совет адабиётининг йирик вакили Садриддин Айний «Аҳмад Дониш Бухоро амирлигининг қоронғу тунида порлаган субҳидамдаги ёруғ юлдуз эди», деб унга юксак баҳо берган эди. Ҳақиқатан ҳам, ўзининг илғор фалсафий қарашлари, доно фикрлари ва ажойиб асарлари билан у эл орасида катта обрў топди.

Нозик дипломатик истеъдодга эга бўлган Дониш Россия билан олиб бораётган муносабатларда амир учун зарур эди. Шунинг учун ҳам, Амир Музаффар Петербургга элчилар юбориш мавриди келганда саройни тарк этиб кетган Аҳмад Донишга мурожаат этишга мажбур бўлади. Тарихдан маълумки, Аҳмад Дониш 1856, 1869, 1873-74 йилларда Бухоро амирининг элчилари қаторида Петербург ва Москвага саёҳат қилиб, Россия ҳаёти ва рус халқи турмуши билан танишиб қайтади. Бу ҳол унинг илғор тараққийпарвар социал-фалсафий қарашларининг шаклланиши ва сиёсий фикрларининг ривожланишига маълум даражада таъсир этади.

Фильм муаллифлари Аҳмад Дониш ҳаёти ва ижтимоий-сиёсий фаолиятига бағишланган тарихий-биографик картинани яратишаркан, қаҳрамон ҳаётидаги ана шу муҳим реал тарихий воқеаларни қамраб олишга ҳаракат қилишган. Картинада реал воқеалар билан бир қаторда тарихий шахслар ҳам намоён бўлади. Бухоро амири элчилари билан Петербургга йўл олган Аҳмад Дониш назарида кенг ва бепоён Россиянинг қарама-қаршиликларга тўла мураккаб ҳаёти, кўркам манзаралар, оҳу-фарёди фалакни қоплаган бенаво маҳбуслар, кўкка бўй чўзган ҳашаматли саройлар, дабдабали баллар, хуллас, ўша давр ҳаёти учун муҳим ва характерли бўлган ҳаётий лавҳалар тикланади.

Фильмни томоша қиларканмиз, бош қаҳрамон Аҳмад Дониш образини муваффақиятли гавдалантираолган истеъдодли актёрнинг маҳорати эътиборимизни тортади. Тожикистон ССР да хизмат кўрсатган артист Маҳмуд Воҳидов кейинги йилларда бир қатор картиналарда турли амплуадаги хилма-хил образларни яратиб, томошабинлар назарига тушган уста санъаткордир. У яратган дев Тулад образи актёргагина эмас, балки Тожикистон ССР халқ артисти, таниқли кинорежиссёр Б. Кимёгаров яратган Рустам ҳақидаги трилогияга ҳам муносиб шуҳрат келтирди. М. Воҳидов Аҳмад Дониш образи устида ишларкан, ўз қаҳрамони ҳаётига доир материалларни, тарихий манбаларни, хотираномаларни зўр эътибор билан мутолаа қилди.

Аҳмад Дониш Россия пойтахти Петербург шаҳри ҳаёти, илғор фикрли кишилар билан танишади, улар билан мулоқотда бўлади. Россиянинг маданий ҳаёти илм-маърифатга ташна бўлган Аҳмад Донишда катта таассурот қолдиради. У ҳар бир янгиликни эътибор билан кузатади, унинг моҳиятини англаб олишга интилади. Қаҳрамоннинг Пулково обсерваториясида бўлиши лавҳалари ҳам қизиқарлидир. У обсерваторияда таниқли астроном, профессор О. В. Струве билан суҳбатлашади. Аҳмад Дониш ўзининг шоирлик маҳорати, маданияти ва хулқ-одоби билан пойтахт намояндаларида илиқ таассурот қолдиради, улар орасида обрў-эътибор топади. Ўша давр рус зиёлилари Аҳмад Донишнинг ақл-идроки ва нозик дидига юксак баҳо беришади.

Фильмда қизиқарли лавҳалар анчагина бор. Айниқса, чет эллик машҳур санъаткор Аделина Патти томошалари Аҳмад Донишда бекиёс таассуротлар қолдиради. Хушовоз қўшиқчининг жозибали ашулалари дипломат ва шоир қалбини ўзига ром этади, унинг юксак нафосат билан суғорилган ижрочилик маданияти ва кўрки қалбини мафтун этади. Томошабин ана шу лавҳаларни томоша қиларкан, Аҳмад Донишнинг Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти томонидан 1964 йилда нашр этилган «Наводирул вақое» («Нодир воқеалар») китобидаги қуйидаги сатрларни беихтиёр эслайди: «Томошахонага кириб ўлтирганимиздан сўнг найрангхонанинг пардасини кўтардилар. Шу орада ҳавода кўринган айвон ичидан гул ва гиёҳларни оралаб, ниҳоятда ҳуснжамолли, оппоқ кийинган, оёқлари тиззасигача очиқ, қўллари елкалари билан ялангоч, бўйин-бошлари эса гуллар, инжу марваридлар билан безанган паризод чиқиб келади. Унинг икки юзидан икки тўлин ой ялтираб кўринади. Мана шу хилдаги зеб-зийнатлар билан кўриниб, ишқириб, сизғириб, овозини турли куйларга солиб қўшиқ айтганида, томошабинлар оҳ-воҳ садоларини кўтариб, тўхтовсиз чапаклар чалар эдилар».

Аделина Паттининг жозибали ижрочилиги ва нафис овозга маҳлиё бўлган нозик дидли Дониш унинг шаънига атаб шеър битади ва у билан учрашувда унга инъом этади. Фильмда Аделина Патти қиёфасида Москва Катта театрининг солисткаси Совет Иттифоқи халқ артисткаси Галина Вишневская намоён бўлади.

Аҳмад Дониш Петербургдан олган таассуротларини насрда битибгина қолмай, ҳар бир ҳаяжонли воқеаларга бағишлаб шеърлар ҳам ижод этади. Кўпқиррали ижодкорнинг шеърияти ўша давр воқеаларидан олган таассуротларини ҳис этишимизга имкон беради. «Аҳмад Дониш образи устида ишлар эканман, — дейди актер Маҳмуд Воҳидов, — энг аввало унинг илмфанга бўлган интилишларини, халқлар ўртасидаги дўстлик ва маданий алоқаларни ривожлантиришдаги хизматларини шу образ талқинида аниқ ва ёрқин ифодалаб беришга ҳаракат қилдим». Картинанинг Дониш намоён бўладиган барча асосий лавҳаларини эътибор билан кузатарканмиз, уста актер ўз олдига қўйган муҳим ижодий вазифани шараф билан уддалай олганлигига ишонч ҳосил қиламиз.

Фильмдаги барча образлар ўзининг реал ҳаётига эга бўлган тарихий шахслар бўлиб, бу асарнинг ўша давр воқеаларини конкрет равишда аниқ тасаввур этишга имкон беради ва бинобарин катта тарихий маърифий қадр-қиммат касб этади. Ато Муҳаммаджонов талқинидаги амир Музаффар, Гурминч Завқибеков ижросидаги Қиличбек, Сергей Дворецкий талқинидаги таржимон Қозимбек, шаҳзода Абдулфаттоҳ сиймосидаги Қарим Шукуров ва бошқа образлар реал тарихий шахслар бўлиб, мазкур тарихий-биографик фильмнинг ҳаётийлиги, ҳаққонийлиги, реаллиги ва жозибадорлигини таъминлашга имкон берган. Картина лавҳалари воқеалар содир бўлган жойлар —қадимий Бухоро, кўркам Ленинградда ва «Тожикфильм» павильонларида суратга олинган. Бунда оператор Александр Дибриваний, рассомлар Ҳусайн Бақоев билан Михаил Ивановларнинг ҳам хизматлари катта.

Қардош тожик кино усталари томонидан яратилган «Зулмат ичра юлдуз» кенг экранли рангли бадиий фильми халқимизнинг маърифатпарвар фарзанди Аҳмад Донишнинг серқирра ҳаёти ва ижтимоий -сиёсий, адабий фаолияти ҳақида ҳикоя қилувчи баркамол экран асари сифатида томошабинларга манзур бўлиши табиий. Ўзининг бир қатор бадиий ва кинематографик фазилатлари билан эътиборга лойиқ бўлган мазкур фильм миллий республикалардаги ижодкорлар маҳоратининг ўсиб бораётганлигидан ҳам гувоҳлик беради.

Саид ХЎЖАЕВ.

ФЕСТИВАЛЬ МУКОФОТЛАРИ

Кичик ленталар уч кун мобайнида Фарғона экранларининг соҳиби бўлди. Бу ерда қисқа метражли ва телевизион фильмларнинг учинчи республика фестивали бўлиб ўтди. Фестивалга қирққа яқин ҳужжатли, илмий-оммабоп, телевизион, мультипликацион ленталар ва сатирик киножурналлар тақдим қилинган эди.

«Нурхон» кинотеатрида ўзбек кино ҳужжатчилиги байрамининг тантанали ёпилиши бўлди. СССР халқ артисти сценарий автори ва режиссёр М. Қаюмов, операторлардан Д. Салимов ва Т. Нодировнинг «Олтин Бангладеш» ҳужжатли лентаси энг яхши фильм деб топилди.

Илмий-оммабоп кинокартиналар конкурсида табиатга меҳр-муҳаббат билан қараш ва жонажон ўлка бойликларини эъзозлаш руҳида тарбия мавзусини шоирона очиб берган «Саҳро — ҳаёт майдони» деган фильм биринчи ўринни эгаллади. Бу фильмни сценарийчи Э. Дубровский, режиссёр Е. Дурмусоглу, оператор Б. Мамажонов яратишган.

Телевизион-ҳужжатли фильмлар мусобақасида сценарийчи Ф. Рашидов, режиссёр А. Қосимов, оператор М. Ҳамидовнинг «Қоракўл» лентаси энг яхши фильм деб топилди.

Болалар учун халқ эртакларини оригинал ва замонавий ҳал этишда «Кичкина деманг бизни» деган мультипликацион фильм фестиваль дипломи билан мукофотланди. Фильмни сценарий автори ва режиссёри Т. Камолова, рассом Р. Туманков, оператор И. Гавриленко яратишган.

Жанговарлиги, айрим камчиликларни кескин танқид қилганлиги учун «Наштар» сатирик киножурналининг 44-сони фестиваль дипломига сазовор бўлди.

Узбек киноҳужжатчиларининг бир қанча асарлари Фарғона жамоат ташкилотлари таъсис этган махсус ёрлиқлар билан мукофотланди.

(УзТАГ).

Жаҳон ойнаси

МАМЛАКАТДА ЭНГ ЙИРИК

БУХАРЕСТ. Брэиль иссиқлик электр станциясини тез суръатлар билан қурилмоқда. Бу электр станция Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилмоқда. Бу ерда румин қурувчилари билан бирга СССРдан келган мутахассислар ҳам меҳнат қилмоқда. Станциянинг агрегатлари ва механизмлари Ленинграддаги С. М. Киров номли «Электросила» электр машинасозлиги заводи ва кўпгина бошқа совет корхоналари ишчиларининг қўли билан яратилган.

ТЭЦ қурувчилари қуввати 200 минг киловатт бўлган биринчи турбоагрегатни 1973 йилнинг учинчи кварталида ишга тушириш мажбуриятини олдилар. Биринчи навбат қурилишининг тугалланиши билан станциянинг қуввати 600 минг киловаттга етади.

Айни вақтда иккинчи навбатда қурилиш ишлари бошлаб юборилди. Бу йилда ҳар бири 330 минг киловатт қувватга эга бўлган иккита энергоблок ўрнатилади. Станциянинг барча агрегатлари 1977 йилнинг охирига бориб ишга туширилади. Ўшанда станциянинг қуввати 1 миллион 260 минг киловаттга етади.

КОДИНЬ ЯНА РУДА БЕРА БОШЛАДИ

ХАНОЙ. Тханьхоа вилоятидаги Кодинь Хром кони Вьетнам Демократик Республикаси кончилик саноатининг биринчи корхонасидир. Бу корхона ҳозирнинг ўзидаёқ биринчи ярим йил планини бажариб қўйди.

Тханьхоа вилояти — республиканинг вайронгарчилик келтирувчи бомбардимонлардан ҳаммадан кўра кўп зарар кўрган жанубий вилоятлардан биридир. Кодинь конида хром рудасини қазиб чиқариш ва бойитиш ишлари уруш йиллари аслида тўхтаб қолган эди.

Вьетнамда тинчлик тиклангандан кейин Кодинь давлат корхонасининг ишчилари ва хизматчилари қимматли минерал хом ашёсини қазиб чиқаришни яна бошлаб юбордилар. Нисбатан қисқа вақт ичида, 24 кунда корхона машина-ускуналари эвакуация жойларидан ташиб келинди ва ишга туширилди. Кон коллективи ўша вақтда, февраль ойида «бутун куч — 1973 йил планини ошириб бажаришга қаратилсин» деган шиор остида меҳнат мусобақасини авж олдириб юборди.

Кодинь конида меҳнат унумдорлиги ва рудани бойитиш сифати ярим йиллик охирига бориб урушдан аввалги даражадан ошиб кетди.

АВИАЦИЯ ЁРДАМИ

СОФИЯ. Софиядаги қишлоқ хўжалик авиацияси марказий диспетчерлик марказн учувчиларининг хонаси деворида Болгария Халқ Республикасининг қизил квадратчалар билан зич белгиланган жуда катта харитаси осиғлиқ турибди. Ана шундай квадратчалардан ҳар бири аэродромни билдиради. Бу — сўзнинг тўла маъноси билан айтганда аэродром эмас, балки қишлоқ хўжалик авиацияси самолётлари қўнадиган ва учадиган кичик майдончадир.

Болгария қишлоқ хўжалик авиацияси шу кунларда ўзининг 25 йиллик юбилейини нишонламоқда. Бу авиация 1948 йилда вужудга келган эди. Ўша вақтда Совет Иттифоқининг «ПО—2» дастлабки уч самолёти мамлакат далалари узра айланиб учди. Ҳозир эса қишлоқ хўжалик авиацияси ихтиёрида 220 самолёт ва вертолет бор бўлиб, улар қишлоқ хўжалик экин майдонларининг қарийб 70 процентини дорилайди ва ишлайди. Еттита авиация отряди — София, Пловдив, Горноряховицкий, Плевень, Русенский, Старазагорский ва Толбухин отрядлари 1973 йил бошидан буён 110 минг гектар майдонни дорилаб, 39 минг соат парвоз қилишди.

Болгария қишлоқ хўжалик эҳтиёжлари учун самолётлардан фойдаланиш жиҳатидан Совет Иттифоқидан кейин Европада иккинчи ўринни ва жаҳонда олтинчи ўринни эгаллаб турибди.

Химия ярмаркаси

ПРАГА. Братиславада ўтаётган «Инхеба-73» халқаро химия ярмаркаси зўр муваффақият қозонмоқда. Бу соҳадаги ютуқларни таққослаб кўриш ва уларга баҳо бериш, ўзаро манфаатли битимлар тузиш учун кўпгина мамлакатлар химия саноати корхоналарининг юзлаб намояндалари бешинчи марта социалистик Словакия пойтахтига тўпланмоқдалар.

«Инхеба-73»га келган биронта томошабин ҳам Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар рўзғор химияси ихтисослаштирилган виставкаси ишлаб турган павильонни четлаб ўтолмайди. Ўнлаб стендларда мингминглаб ғоят хилма-хил ва чиройли рангдаги қутилар, тюбиклар ва флаконлар қўйилган. Буларнинг этикеткаларидаги номлар Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда ишлаб чиқарилаётган рўзғор химияси буюмлари ёрдами билан бир неча минут ичида металл идишларнинг сиртини ёки бир парча чармни нитроэмаль билан ишлаб бўяш, ҳар қандай доғни ювиш ва изи қолмагунча йўқотиш, автомобиль ойнасини тозалаш ва пашшалардан қутилиш мумкин. Ҳозирги вақтда рўзғор химияси нималарга қодирлигининг ҳаммасини санаб ўтиш қийин.

Ярмарка меҳмонлари рўзғор химиясига оид совет буюмлари қўйилган стендларни зўр қизиқиш билан кўздан кечирмоқдалар. Бу ерда экспонатларнинг кўплиги СССРда химия саноатининг ана шу муҳим тармоғига қанчалик катта эътибор берилаётганлигини кўрсатиб турибди.

ПОЛЬША САВДО ФЛОТИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ВАРШАВА. Польша Халқ Республикаси кемачилик министрлиги капитал маблағларининг 60 процентдан кўпроғи денгиз флотини ривожлантиришга сарфланмоқда. Бу йил мамлакатни савдо флотига яна ўнтўртта янги кема қўшилди. Шундай қилиб, мамлакат 300 та денгиз кемасига эга бўлди. Бу кемалар фойдаланиш жиҳатидан ғоят қулайлиги билан ажралиб туради. Шу беш йилликда Польша Бирлашган ишчи партияси VI съездининг қарорларига мувофиқ савдо флотини ривожлантириш учун кўплаб маблағ ажратиш кўзда тутилмоқда.

Беш йилликнинг охирига бориб, савдо флоти жами ҳажми 3,5 миллион тонна келадиган кемаларга эга бўлади. Бу эса республика ташқи савдосининг транспортга бўлган талаб — эҳтиёжини 60 процент қондириш имконини беради.

Флот ривожланиш билан бир қаторда Шецин, Свиноуйсьц Гданьск ва Гдинадаги портлари тез суръатлар билан ривожланмоқда. Яқин йиллар ичида Польша портларининг юк обороти анча ортади. Мамлакат ташқи савдосининг ўсиб борадиган эҳтиёжларини, Польша орқали ўтадиган транзит юклар ҳажмини кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олиб ҳозирнинг ўзидаёқ Болтиқ денгизига кирадиган энг йирик кемаларга хизмат кўрсатиш имконини берадиган шарт-шароитлар яратилмоқда. Шу мақсадда Гданьскда янги шимолий порт барпо этилмоқда. Бу порт ҳажми юз минг тоннадан зиёд бўлган кемаларни қабул қилаолади.

ТИНЧ ОКЕАН ОРҚАЛИ ҚАЙИҚДА

КИТО. 13 жасур денгиз сайёҳи Тинч океан орқали саёҳатини давом эттирмоқда. Бальса дарахтидан ясалган уч қайиққа тушган бир группа саёҳатчилар 27 май куни Эквадорнинг Гуаякиль портидан Австралия сари йўлга чиққанди. Бу қайиқларда тўртта америкалик, иккитадан чилилик, канадалик ва мексикалик, биттадан француз ва эквадорлик кетишяпти.

Яқинда экспедиция раҳбари испаниялик Виталь Альсарнинг радио орқали хабар беришича, шамолнинг кучсизлиги ва денгиз оқимининг секинлигидан саёҳат бир мунча кечикмоқда. Саёҳатчилар бир ойча вақт ичида атиги 1.500 километр чамаси сузиб ўтишибди. Аммо шуларга қарамай улар 16 минг километр масофани ўтиб, сентябрда Австралиянинг Брисбен портига етиб боришмоқчи.

(ТАСС).

Оддий инглизлар Англиянинг «Умумий бозор»-га кириши оқибатларини тобора кучлироқ ҳис қилмоқдалар. Британия оролларида ўтган йилнинг декабридан то шу вақтгача гўшт нархи балиқ ва ёғ нархиден 40 дан 60 процентгача ошди. Июнь ойидан бошлаб сут, қанд, нон, тухум нархлари ошиши эълон қилинди (газетхонлардан). Қизиқ, менинг хўжайиним бу эълонни ўқиганидан кейин нима дер экан?...

ТАСС фотохроникаси.

Бангладешнинг биринчи беш йиллик плани

ДАККА. ТАСС мухбири Н. Поздняков хабар беради: Бангладеш Халқ Республикаси экономикаси 1 июлдан бошлаб план асосида ривожланади. Республика план комиссияси мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1973—1977 молия йили — биринчи беш йиллик планнинг биринчи йилига мўлжалланган планни эълон қилди. Планнинг кириш қисмида унинг вазифаси «экономиканинг узоқ муддатли социалистик ривожланишига пойдевор қўйишдан» иборат, деб таъкидланади.

Бангладеш биринчи беш йиллик планининг асосий мақсадлари мамлакат аҳолисини республиканинг ўзида ишлаб чиқариладиган озиқ-овқат ва кийим-кечак билан, аҳолини иш билан батамом таъминлашдан иборат. Биринчи беш йиллик мобайнида мамлакатни ривожлантириш и н г муҳим вазифаларидан бири миллий даромадни бир мунча социал тақсимлашдан иборат бўлиши керак.

(ТАСС).

7 МИНУТ ҚУЁШСИЗ

НУАКШОТ. Мавритания пойтахтида йиғилган минглаб чет эллик олимлар ва журналистлар 30 июнда камдан-кам учрайдиган ҳодиса-Қуёш тўла тутилишининг шоҳидлари бўлишди. Кун тутилиш 7 минут 4 секунд давом қилди. Бу пайтда шаҳар ҳавоси сезиларли даражада салқин бўлди ва қоронғуликда қуёшнинг ингичка бир ҳилолигина кўриниб турди.

Шу вақт, Нуакшота ва Шингеттида (Мавритания шимолидаги шаҳарлар) жадал суръатда илмий ишлар олиб борилди.

Африкадаги кўп мамлакатларнинг аҳолиси кузатган қуёш тўла тутилиши тарихда энг давоматли тутишлардан бири бўлди. Олимларнинг ҳисобига кўра, бундай давоматли қуёш тутилиши энди 2150 йилдан олдин бўлмайди.

ФРАНЦУЗ ТАОМИ ХЎРАНДАЛАРГА

ҚОҲИРА. Мисрда бугунги кунгача кўпчилик билмайдиган Шаклуба қишлоғи тез орада француз таоми хўрандалари орасида машҳур бўлиб кетиши мумкин. Бу қишлоқ серқурбақа кичик бир ботқоқлиқ кўл ёнида жойлашган. Франциянинг савдо ташкилотлари билан имзолаган шартномага биноан, бу қишлоқ ҳар йили 10 тонна қурбақа жўнатиб туради ва бутун Мисрда қурбақа экспорт қилувчи бирдан-бир жой бўлиб қолади. Махсус контейнерлар бу антиқа маҳсулотни тириклигича денгиз орқали етказиб берилишини таъминлайди.

Ҳозир Кубада кенг кўламда қурилиш ишлари олиб борилаётган бир пайтда мамлакат қурилиш материаллари саноатини, шу жумладан цемент саноатини ривожлантиришга катта эътибор бераяпти. Турар жой ва саноат қурилишининг юксак суръатлари кўп жиҳатдан ана шу цемент саноати меҳнаткашларининг фидокорона меҳнатига боғлиқ.

СУРАТДА: шу йилнинг биринчи квартали якунлари бўйича биринчи ўринни эгаллаган «Мартирес де Артемиса» цемент заводида.

Пренса Латина-ТАСС фотоси.

Чўпон тақдири

● *Осиё ва Африка ёзувчилари Олмаота конференцияси олдидан*

Жеймс МЭТЪЮЗ
(Жанубий Африка ёзувчиси),

ҲИКОЯ

Юксак тоғ ёнбағри. Қўй-қўзилар ўтлаб юришибди. Каттагина жундор ит иссиқдан ҳансираб, қизил тилини осилтирганича, эринибгина қадам ташлайди.

У ўзини сояга урди. Юмшоққина майса устига чўзилган ҳам эдики, сесканиб ўрнидан турди. Ҳали қуёш юзини кўрмаган бу пастқамликдаги майсазордан шудринг кўтарилмаган эди. Сапчиб ўрнидан турган чўпон теп-текис харсанг устига ўтирган ҳам эдики, ёнбоши билан сирғалиб кетди. Чалқамчасига ётиб қолди.

Осмоннинг у ер бу ерида лахтак-лахтак оппоқ булутлар кўзга ташланади. Чўпоннинг соқоли узун, кўйлаги кенг қилиб тиктирилган. У ҳамон чалқамчасига ётганича хаёл сурарди. Шу пайт бирдан:

— Ян! Сен менинг танлаганимсан!— деган овоз бутун дара бўйлаб акс садо таралди. Шу топда унинг назарида осмондаги лахтак-лахтак булутлар ўз-ўзидан тарқаб кетгандек, хаёллари ҳам туш каби бир зумда тасаввуридан ғойиб бўлгандек туюлди.

Унинг юзига ним-татир илиқ, нам бир нарса урилгандек бўлди. Сесканиб кетди. Бошини кўтарди. Тепасида ити турарди. У ҳадеб қизил тили билан чўпоннинг дуч келган жойини ялаб юлқарди. У итнинг қулоғидан тортқилаб эркалайди, лекин нима қилаётганини ўзи сезмайди.

— Раҳмат, Гелд!— Шундай деди-ю, чўпон итига термулди. Қўйиб юборди. Ит қўйлар подаси томон секин-секин юриб кетди.

Чўпон қандайдир ғурурдан қалби тўлқинланиб, шодлиги терисига сиғмай кетди.

Унинг қулоқлари остида ҳамон ўша овоз, илоҳий овоз жаранглаарди. Ҳозиргина янграган акс-садони аниқ-равшан эшитган бўлса-да, унинг том маъносини тушуниб етмаган эди. Ҳа, у худонинг танлаган бандаси. Лекин, худо нега уни танлади? У энди нима қилиши керак? Ана шунинг фарқига боролмасди чўпон, маъносига ҳам етолмасди.

Кун бўйи ана шу акс-садонинг мағзини чақиб юрди. Даранинг у ер— бу ерига юксак чўққиларнинг узун-узун соялари чўккандагина ҳадемай борлиқ қора чойшабга бурканишини, тун кириб келишини ҳис этди. У эринибгина ўрнидан турди, итининг ёрдамида қарама-қаршиликдаги қоя ёнбағрига подасини ҳайдади. У ана шу ерда тунаши керак эди.

Ҳар қачонгидек, тоғлар бағрида бўладигандек, тўсатдан, дара қўйнига қоронғулик чўкди. Ҳозиргина ёп-ёруғ кун эди, энди эса, бир қадам наридаги қорани ҳам пайқаб ололмайсан. Лекин, чўпоннинг кўзлари ўрганиб кетганидан бўлса керак, у мана шу тун қўйнида узоқ-яқиндаги белгиларни ажратиб ола оларди.

Ян гулхан ёқди. Гулханнинг кўрига ҳозиргина сўйилган қуённи кўмиб қўйди. Чўпоннинг оёғи остига чалқанча тушиб, думини ликиллатиб ётган итнинг оғзидан тинимсиз сўлаги оқарди. У қуённинг тезроқ пишишини сабрсизлик билан кутарди. Биргина қуённинг гўшти Янга ҳам, унинг итига ҳам етиб-ортарди. Иштаҳа билан гўштни туширib олгач, бир кружка иссиқ кофе танасига ҳузур бахш этди. Ит эса, ўрнидан туриб қўйлар подаси томон кетди. У энди тун бўйи мижжа қоқмай подани қўриқлаши керак.

Ян бир оз хаёл суриб ўтиргач, юлдузли осмонга хаёл билан тикилиб қолди, Мана шу осмон сингари унинг хаёллари чексиз ва бепоён эди шу топда. Бир оздан сўнг, эти жунжиди шекилли, кўрпага ўралиб ётиб олди ва ҳадемай уйқуга кетди.

Тонг ғира-шира отиши билан чўпон подасини бошқа яйловга ҳайдади. Дарвоқе, у ҳар куни тонг отиши билан янги яйловга кўчарди. Кун бўйи у осмонга термулар ,яна ўша муқаддас овозни эшитиш орзусида эди.

Узоқдаги сўқмоқда чанг кўтарилди. Ферма хўжайини келаётган бўлса керак?! Орадан беш минут ўтар-ўтмас от туёқларининг дўпири эшитилиб, харсанг қоя орқасидаги йўлда ферма хўжайини кўринди. Ян хўжайинига пешвоз чиқди. Сакраб отдан тушиши билан, жиловини ушлади. Сўнг, соярокқа олиб бориб отни яйловга қўйиб юборди. Фермер ўзини сояга урди.

— Салом, хўжайин!

Хўжайин билинар-билинмас бошини қимирлатиб, нимадир деб ғудранди. Шундан кейин иккови биргалашиб — хўжайин олдинда, Ян кейинда қўйлар томон қадам ташлашди. Ферма хўжайини пода орасидан бир қўзини тутиб олиб чамалаб кўрди. Сўнг, ерга қўйиб жунларини тортқилади.

—Чиябўрилар кўринмайдими?

— Йўқ, хўжайин. Бир қўйнинг оёғи синиб қолувди, сўйишга тўғри келди.

— Гўшт егинг келибди-да?! — кесатди хўжайин.— Ўзинг оёғини синдириб, сўйишга мажбур бўлдим, дейсан-а!

— Хўжайин, яхши чўпон ўз подасини қадрлайди.

Яннинг бу самимийлигидан сўнггина, хўжайиннинг кўнгли жойига тушди. У ҳеч нарса демай, боғлаб қўйилган оти томон йўналди. Узангига оёғини тираб, чаққонлик билан эгарга ўтириб олди, сўнг жиловни тортди. Совлиқ отнинг юмшоқ духобасимон лабларини эзғилади шекилли, осмонга сапчиди. Сўнг, бирдан тинчланди. Хўжайин жиловни қўйиб юборган эди. От йўрғалаб борар экан, орқасига ўгирилиб, чўпонига қараб қичқирди хўжайин.

— Шанба куни Ампи сенга овқат олиб келади. Икки ойдан кейин қўйларни фермага ҳайдайсан. Жунини оламиз. Худо мададкор бўлсин сенга,— шундай деди-ю, хўжайин отга қамчи босди. Бир пасда от туёқлари остидан чанг-тўзон кўтарилиб, кўринмай кетди.

Ян яна ёлғиз ўзи қолди. Шанба куни Ампи овқат олиб келгунича, у муқаддас овозни икки бор эшитди. Ҳар эшитганида Ян ўзини йўқотиб, ҳушидан кетиб ерга йиқилди. Унинг кўзлари катта-катта очиқ, лекин ҳеч нарсани кўрмас эди. Икки марта ҳам ўша:

— Ян, сен менинг танлаганимсан!— деган сўзлар акс садо билан янгради. Бошқа ҳеч нарса дегани йўқ. Ит ҳам унинг ҳушидан кетишига ўрганиб қолганми, ҳар ҳолда энди, безовталанмас эди.

Шанба куни кечқурун Ампи овқат олиб келди.

—Қўйларни фермага ҳайдашни тезлаштирармишсан, хўжайин айтиб юборди. Жунларини қирқиш керакмиш,— деди у.

Ампи ориққина, бўйи паст киши эди, Пачоқ бурнининг тешиклари катта-катта, кўзлари қисиқ, жигарранг бадани офтобда ялтираб туради. Унинг неча ёшга кирганини ҳам аниқлаш қийин—йигирма беш ёш бериш ҳам мумкин, ҳатто эллик ёшда десангиз ҳам янглишмайсиз.

У чўкка тушиб, елкасидаги қопчиқни ерга қўйди, Бўғзини ечиб, узоқ вақт қопчиқ ичини қўллари билан титкилагач, қўлбола вино солинган шишани топди.

— Бу менинг кечки овқатим, шуни ичсам бўлди, ҳеч нарса егим келмаяпти.

Ян қопчиқни кўтариб, вақтинча қурган чайласига кириб кетди. Ҳаво айниб, ёмғир ёғиш хавфи туғилсагина, Ян чайлада тунаб қоларди. Ампи эса, гулхан ёнига ўрнашиб ўтириб олганича, шишанинг оғзидан вино симирарди. Ян иккита кўрпа кўтариб чиқди.

— Сен чайлада ухлайсанми?

— Йўқ. Очиқ ҳавода, сен билан ётаман. Ўзи фермада ҳам жуда сиқилиб кетганман, турма деявер! Бир бугун мана шу майсазор устида думалаб ётай! Юлдуз санагим келяпти.

Ян қўлидаги кўрпанинг бирини Ампига қараб отди, у чаққонлик билан илиб олди. Сўнг, кўрпага ўралди.

— Бахтинг бор экан, Ян,— деди у кайфдан кўзлари сузилиб.— Хўжайиннинг муштидан узоқроқдасан, биз эса ҳар куни калтак еганимиз-еган. Тонгдан-тонггача ишлаб, итдек ҳориб-чарчаб келиб, кўрпага бурканиб оласан, кўзингни очгинг келмайди. Биласанми, ҳатто хотинингга ҳам қайрилиб қарашга ҳолинг етмайди.

— Ҳа, дўстим, ҳаётнинг нималигини билмай ўтиб кетяпмиз,— хўрсинди Ян. Ампи эса, унинг сўзларини беихтиёр такрорлади:

— Ҳа, дўстим, ҳаётнинг нималигини билмай ўтиб кетяпмиз, у бизга ҳеч қачон кулиб боқмаса керак!— бир оз жим қолди Ампи, сўнг яна давом этди:— Ҳатто шанба кунларини ҳам байрам қилолмаяпмиз. Хўжайин тақиқлаб қўйди. Энди гитара овозини ҳеч қаерда эшитолмайсан. Бир куни Боёт Хаас жуда қаттиқ ичиб қўйибди. Хўжайин буни кўриб қолибди. Шундан кейин Минни холанинг уйига шовқин-сурон билан бостириб кирди. Биз бу уйга ибодат қилгани йиғилгандик.

— Хаас муқаддас шанбани оёқости қилди, бунинг учун у жазоланади,— деб бақирди хўжайин.— Ташқарига чиқинглар, ҳозир кўрасиз! Кимки худонинг айтганини қилмас экан, ана шундай жазога лойиқдир.

Биз ибодатни тўхтатишга мажбур бўлдик. Хўжайиннинг орқасидан ташқарига чиқдик.

Хаас тўғон бўйидаги дарахт остида чўзилиб ётарди. Хўжайин унинг тепасига борди, жаҳл билан кўйлагини ечиб олиб, улоқтирди. Сўнг, хипчин билан савалай бошлади. Ҳар савалаганда ўзича: «Чўчқага ўхшаб ичмай ўл»— деб сўкиниб, бақирарди. Хааснинг ёнбоши хипчин зарбидан мўматалоқ бўлиб кетди. Ана шундан бери биз муқаддас шанба кунлари дам ололмаймиз. Энди ҳар якшанба кунлари бизни хўжайиннинг уйига бориб ибодат қилишга мажбур этмоқдалар.— Ампи шу ерда ҳикоясини тўхтатиб, жон ҳолатда шишага ёпишди. Шишанинг тагида қолган уч-тўрт қултум винони қулт-қулт ютиб олди.

— Ампи, қулоқ сол, мен сенга бир нарса айтмоқчиман,— деди Ян ва негадир овози титраб кетди. Шундан кейин у ўз дўстига муқаддас овоз ҳақида сўзлаб берди, Ампи ётган еридан сапчиб турди-ю, шубҳа билан дўстига тикилди.

— Балки ёлғизликдан ақлдан озгандирсан? Жинни бўлдингми?

— Йўқ, Ампи, жинни бўлганим йўқ...— Яннинг кўзлари бирдан жовдираб, бежо бўла бошлади. Сўнг гуп этиб ағдарилиб тушди. Ампи жонҳолатда кўрпасини улоқтириб, дўстининг бошини тиззасига қўйди. Унинг кўзлари очиқ, ўлганми, ёки қаттиқ ухлаб қолганми, аниқлаш қийин эди шу топда. Ампи ҳам ўзини йўқотиб қўяёзди.

(ДАВОМИ БОР).

Спорт

● *Волейбол*

ҒАЛАБА БИЛАН БОШЛАШДИ

Горький шаҳрида ёшларнинг Бутуниттифоқ спорт ўйинлари программасига кирувчи волейбол турнири бошланди. Ўзбекистон командаси мусобақани муваффақиятли бошлади. У Белоруссия командасини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. Ўзбекистон командаси Москва волейболчилари билан бўлган учрашувни 3:0 ҳисобида ютиб, ғоят муҳим ғалабани қўлга киритди.

Республика қизлари терма командаси ҳам мусобақани яхши бошлади. Команда биринчи ўйинда қозоғистонлик рақибаларини 3:1 ҳисобда мағлубиятга учратди.

(ЎзТАГ).

Самарқандликлар биринчи ўринда

Гулистонда ўсмирлар ўртасида футбол бўйича «Спартак» кўнгилли спорт жамияти Ўзбекистон Советининг биринчилиги учун ўтказилган мусобақалар тугади. Самарқанд областидан келган чарм тўп усталари бўлган ёшлар чиройли ўйин кўрсатишди. Улар чемпионат ғолиби бўлишди. Иккинчи ўринни Сирдарё областининг командаси, учинчи ўринни фарғоналиклар эгаллашди. (ЎзТАГ).

Навбатдаги турда

● Биринчи лига командаларининг навбатдаги турида қуйидаги натижалар қайд қилинди: «Текстильщик» (Иваново) — «Звезда» (Пермь) — 2:1 «Спартак» (Ивано-Франковск) — «Спартак» (Орджоникидзе) — 2:0, «Черноморец» (Одесса) — «Металлург» (Запарожье) —3:1, «Металлист» (Харьков) — «Спартак» (Нальчик) — 2:1 «Строитель» (Ашхобод) — «Нефтчи» (Боку) — 0:3, «Нистру» (Кишинев) — «Торпедо» (Кутаиси) — 2:0, «Олға» (Фрунзе)— «Помир» (Душанбе) —1:0 «Металлург» (Липецк) — «Кузбасс» (Кемерово) — 1:1 (ўн бир метрли жарима тўплар —3:2), «Шинник» (Ярославль) — «Крилья Советов» (Куйбишев) — 4:2, «Локомотив» (Москва) — «Шахтёр» (Қарағанда) — 3:1.

Биринчи лига командалари ўртасида 15 ўйиндан сўнг 23 очко тўплаган «Нистру» билан 16 ўйиндан сўнг 21 очко тўплаган «Металлург» пешқадамлик қилмоқда.

ЗАВОДНИНГ СПОРТ САРОЙИ

Куйбишев самолётсозлик заводининг (Ўрта Волга) ишчи ва хизматчилари ва уларнинг болалари янги спорт саройида шуғулланишади.

Бу ерда ўн икки метрли эшкак эшиш бассейни бор, унинг конструкциясини завод инженерлари тайёрлашган. Бундан ташқари бокс ринги, отиш тири, гимнастика шаҳарчаси, штангачилар шуғулланадиган жойлар бор. Енгил атлетика сектори 200 метрлик югуриш йўлкаси билан ўралган 380 квадрат метрлик улкан майдондан иборат. Бу ерда енгил атлетиканинг барча турлари бўйича мусобақалар ўтказиш мумкин. Мусобақа майдонига турли рангли синтетик қоплама ёзилган (майдон яшил рангда, машқ қилинадиган йўлакча сариқ рангда, югурадиган жой қизил рангда). Қоплама материал Куйбишев инженерлари томонидан синтетик каучук асосида тайёрланган, у ўзининг эксплутацион сифатлари ва пишиқлиги жиҳатидан машҳур тартандан қолишмайди. Залга электрон секундомери бўлган электр табло ўрнатилган. Бу ердаги электронлидер енгил атлетикачиларнинг фахри ҳисобланади, унинг ёрдамида тренер спортчига маълум ритм белгилаб беради.

Янги спорт комплексининг яхши жиҳозланган медицина кабинетлари, тренерлар хонаси, ечиниш хонаси, душхона, массаж хоналари, ҳатто финча ҳаммоми ҳам бор.

Спорт саройида енгил атлетика, бокс ва эшкак эшиш бўйича болалар спорт мактаблари ишлаб турибди. Ўрта ва катта ёшдаги спорт ишқибозлари ҳам унутилгани йўқ. Улар учун саломатлик группалари ташкил этилди, бунда улар тажрибали тренерлар раҳбарлигида ҳафтада бир неча марта спортнинг исталган тури бўйича шуғулланишлари мумкин.

Бу ишоот корхонанинг ўз кучи билан қурилди. Комсомоллар қурилишни зарбдор деб эълон қилдилар ва ҳар шанбада икки уч соат бепул ишладилар.

СУРАТДА: Куйбишев самолётсозлик заводининг (Ўрта Волга) спорт саройидаги енгил атлетика манежида енгил атлетиканинг барча турлари бўйича мусобақалар ўтказиш мумкин.

Ю. ЕВСЮКОВ фотоси.
АПН.

Ўзбекистон халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасини ҳар куни кўпгина меҳмонлар томоша қилади. Қардош республикалардан келаётган туристларни республикамиз халқ хўжалиги муваффақиятлари айниқса қизиқтирмоқда.

СУРАТДА: кўргазма экспонатлари билан танишув.

М. Нуриддинов фотоси.

● *Ажойиботлар*

350 миллион йиллик топилдиқ

НЬЮ—ЙОРК. Канадаги чоғроқ бир Будесток шаҳарчасида (Онтарио штати) яшовчи ўн икки яшар Стивен Рейпер уйидан сал наридаги чуқурликда ўйнаётиб ғалати бир тошга эътиборини жалб қилди ва уни шу ерлик муаллим Жеймс Уокерга кўрсатмоқчи бўлди. Уокер бу нарсага қизиқиб қолиб, уни Америкадаги университетлардан бирига юборди. Бундан ташқари у тошнинг фотосуратини олиб, суратларни Англиянинг Бристол университетига юборди. Иккала университет топилган нарса палеозой даврида — 350 миллион йил аввал яшаган ва тошга айланган балиқ деган бир фикрга келишди.

● *Ҳодиса*

Самарқандлик Рики—Тики—Тави

Ёзувчи Киплинг китобидаги Рики-Тики-Тави мангустасини эсланг. Самарқанднинг қоқ марказида «Қоплон» лақабли мушук худди ўша манустага ўхшаб, ярим метр келадиган иккита заҳарли илонга қарши довюраклик билан жанг қилди. Мушукнинг эгаси пенсионер Георгий Владимирович Шацкий эрталаб уйининг айвонида биринчи илонни умуртқаси ғажилган ҳолда кўрди. Шацкий илонни кўздан кечираркан, унинг терисида мушук тиши ва тирноғи излари янгилигини кўриб, бу «Қоплон» панжаларининг иши эканлигига ишонгиси келмади. Шацкий кўмирдек қоп-қора мушукчани қачонлардир кўчадан топиб олиб, мушукнинг ранги қоралиги учун шунақа даҳшатли лақаб қўйган эди. Мушук ҳаддан ташқари эркатой ва ювош чиқди.

Лекин Шацкий «Қоплон» иккинчи заҳарли илон билан олишаётганини кўргач, ўзи боққан жониворнинг довюраклигига тез орада қаноат ҳосил қилди. Қоплон боғни тўсиб турган кўҳна девор ёнидаги иккинчи илонга кўзи тушгач, унга яшин тезлигида ташланди. Заҳарли илон ҳам жангари экан. Мушукнинг эгаси хавфли рақибни енгишда мушугига кўмак берди.

Заҳарли илонлар шаҳарнинг марказида жойлашган боққа қандоқ қилиб, келиб қолди экан, бу қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Г. В. Шацкийга ҳозирча муаммо бўлиб турибди. Шацкийнинг севимли мушуги нега бунчалик довюраклик кўрсатганлигининг сабаби тез орада равшан бўлиб қолди: «Қоплон»нинг болалари бор экан. Ҳар бир она сингари «Қоплон» ҳам ўз болаларини, айни пайтда уй эгасини ҳам мардона ҳимоя қилган. Чунки уй соҳиби боғида сайр қилиб юрган пайтида чақирилмаган заҳарли меҳмонларга дуч келиб қолиши ҳам мумкин эди-да.

С. ФЕНЮТИН.
ЎзТАГ мухбири.
Самарқанд шаҳри.

Редактор ўринбосари
М. С. КАРИМОВ.

Реклама ва эълонлар

Кино

4 ИЮЛДА
ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — «САНЪАТ САРОЙИ», «ВОСТОК» (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 20.00 да); «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 18.00, 20.45 минутда), «КЎКЧА» (кеч осат 20.30 минутда), НАВОИЙ номли (кеч соат 20.30 минутда), «МОСКВА» (кеч соат 18.00 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 18.00, 21.00 да);

Текумзе — «ЧАЙКА» (кеч соат 20.00, 21.45 минутда), «МОСКВА» (кеч соат 21.00 да);

Зулмат ичра юлдуз — «ЎЗБЕКИСТОН»; «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда);

Усмирлар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун);

Лаутарлар — «СПУТНИК» (кеч соат 18.00, 21.00 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — КИРОВ номли;

Текумзе — «ФЕСТИВАЛЬ»;

Зулмат ичра юлдуз — «ХЕВА»;

Яшасин севги — ТЕЛЬМАН номли.

5 ИЮЛДА
ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11, кундуз 2 ва 5 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 12 ,1 ва кеч соат 8 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда), «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 2, кеч 5.20 ва 8.30 минутда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.40 минутда ,кундуз 2, кеч 5.20 ва 8.30 минутларда), «МОСКВА» (кундуз соат 3 ва кеч 6 да).

Текумзе — «ЧАЙКА» (эрталаб соат 9 ярим, кеч 8 ва 9.45 минутда), «СПУТНИК» (эрталаб соат 11, кундуз 3, 4, 5, кеч 6, 7 ва 9 да), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 11 ярим, 3 ва кеч 9 да).

Зулмат ичра юлдуз — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Усмирлар — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқуруун).

Эчки шоҳи — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Лочин изидан ва Оқ бўрилар — КИРОВ номли.

Ҳур қизлар — «РАКЕТА».

Текумзе — «ФЕСТИВАЛЬ».

Зулмат ичра юлдуз — «ХЕВА».

Яшасин севги! — ТЕЛЬМАН номли.

ҲАМЗА НОМИДАГИ
ЎЗБЕК ДАВЛАТ
АКАДЕМИК ДРАМА
ТЕАТРИНИНГ

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

7|VII да — БОЙ ИЛА ХИЗМАТЧИ.
8|VII да — ОЛТИН ДЕВОР.
10|VII да — ТАРИХ ТИЛГА КИРДИ.
11|VII да — ПАРВОНА.
12|VII да — ОЙ ТУТИЛГАН ТУНДА.
13|VII да — ЙЎҚОЛГАН УЗУК.
14|VII да — ИМОН.
15|VII да — ТАРИХ ТИЛГА КИРДИ.
17|VII да — АЯЖОНЛАРИМ.
18|VII да — МИРЗО УЛУҒБЕК.
19|VII да — ПАРВОЗ.
20|VII да — АЛИШЕР НАВОИЙ.
21|VII да — САМАНДАР.
22|VII да — ҚОНЛИ САРОБ.

Билетлар сотилмоқда.

Телевизор

4 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.40 Кўрсатувлар программаси. 17.45 Янгиликлар. 17.50 Ўқувчилар учун. «Ёшлар ижоди». **Тошкент кўрсатади.** 18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.05 «Ҳамма билган номаълум киши». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. 19.45 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 20.00 «Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин!». 20.30 «Гўзаллик куйчиси». Телевизион очерк. 20.50 Ўн минут музика. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 «Най наволари». Концерт. 21.50 Кўрсатувлар программаси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 Дала ишлари кундалиги. 22.40 Ёш ижрочилар концерти.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.25 «Театр афишаларида». 19.25 «Маҳсулотлар — халққа». 19.55 Эфирда «Молодость». «Ўқишга марҳамат». 20.55 Рангли телевидение. «Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

5 ИЮЛЬ ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Рангли телевидение. Телевизион бадиий фильм премьераси. 13.30 Ўқувчилар учун «Бир умр туғишгандек». 13.50 «Инсон ва унинг меҳнати». Вильнюсдан олиб кўрсатилади. 14.20 «Москва юлдузлари» санъати фестивали концерти. Давлат Академик Большой театрининг Ю. Реентович раҳбарлигидаги скрипкачилар ансамбли чалади. 15.15 Қишлоқлардан дараклар. 15.55 Рангли телевидение. «Рақс миниатюралари». Фильм-концерт. 16.25 «Мурманскда йил бўйи». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 16.45 Оналар ўқиган мактаб. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Касб-ҳунар ҳақида ҳикоялар. «Боғбонлар». 18.00 Рангли телевидение. «Митти машинасининг саргузашти». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Болалар учун мультфильм. 18.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Она шаҳрим — Тошкентим» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 19.25 Рангли телевидение. «Вашингтондаги кўргазмада». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. **Тошкент кўрсатади.** 19.45 «Тошкент — Олмаота мусобақаси». Инки мусобақадош шаҳар йўқламаси. **Ўзбек тилида:** 20.15 Шеърият муҳлисларига. 20.25 «Ахборот» информацион программаси. 20.45 Чолғу куйларидан концерт. 21.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қалб амри билан». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 «Мустаҳкам озуқа базаси учун». 22.50 Одилжон Эминов ва Эркинжон Давлатовлар концерти.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 «Бетартиб чумчуқ». Болалар учун мультфильм. 11.20 «Қувноқ пионер ёзи» (ўзбек тилида). 11.40 «Тиниб-тинчимас ёшлик». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 **Ҳужжатли фильм.** 18.55 Рангли телевидение. Череповецк шаҳар «Северяночка» рус халқ хорининг концерти. **Тошкент кўрсатади.** 19.25 «Шаҳримиз ободончилиги ва гўзаллиги учун» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 19.45 «Прага баҳори» санъат фестивалининг концерти. 20.20 «Жасорат» телевизион журнали. 20.50 Рангли телевидение. «Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 6-серияси. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Шифокор экрани». (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. Бадиий гимнастика бўйича ўртоқлик учрашуви. **СССР— Болгария.** 23.30 Рангли телевидение. Камер концерти. 00.10 Кўрсатувлар программаси. 00.15 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

Радио

4 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Ишчи сменасидан кейин дам олиш» (русча). 18.40 Спорт эшиттириши. 20.00 Москва. «Юность» радиостанциясининг программаси. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 21.40 Москва. 22.28 Тошкент давлат консерваторияси чангчилар ансамблининг концерти. 22.40 «Шерият кечаси» (ўзбекча). 23.10 «Дам олиш соатида». Концерт. 00.10 Тунги музикали программа.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Москва. 19.00 Ўзбекистон ССР халқ артисти М. Раҳимов куйлайди. 19.30 Тошкент области меҳнаткашлари учун эшиттириш. «Илғор сут соғувчи М. Исоқова мактаби». 20.00 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш (тожикча). 20.10 Далада ишлаётганлар, учун концерт (тожикча). 20.30 Ўзбек давлат филармонияси хор капелласининг концерти. 21.00 Қардош халқлар адабиёти. Грузия ёзувчиси Г. Шатберашвили «Тваладилик тегирмончи» ҳикояси (ўзбекча). 21.40 Вальслар.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 19.00 Музикали эшиттириш.

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
4 ИЮЛЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ,
ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04228. Нашр В—2517.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.